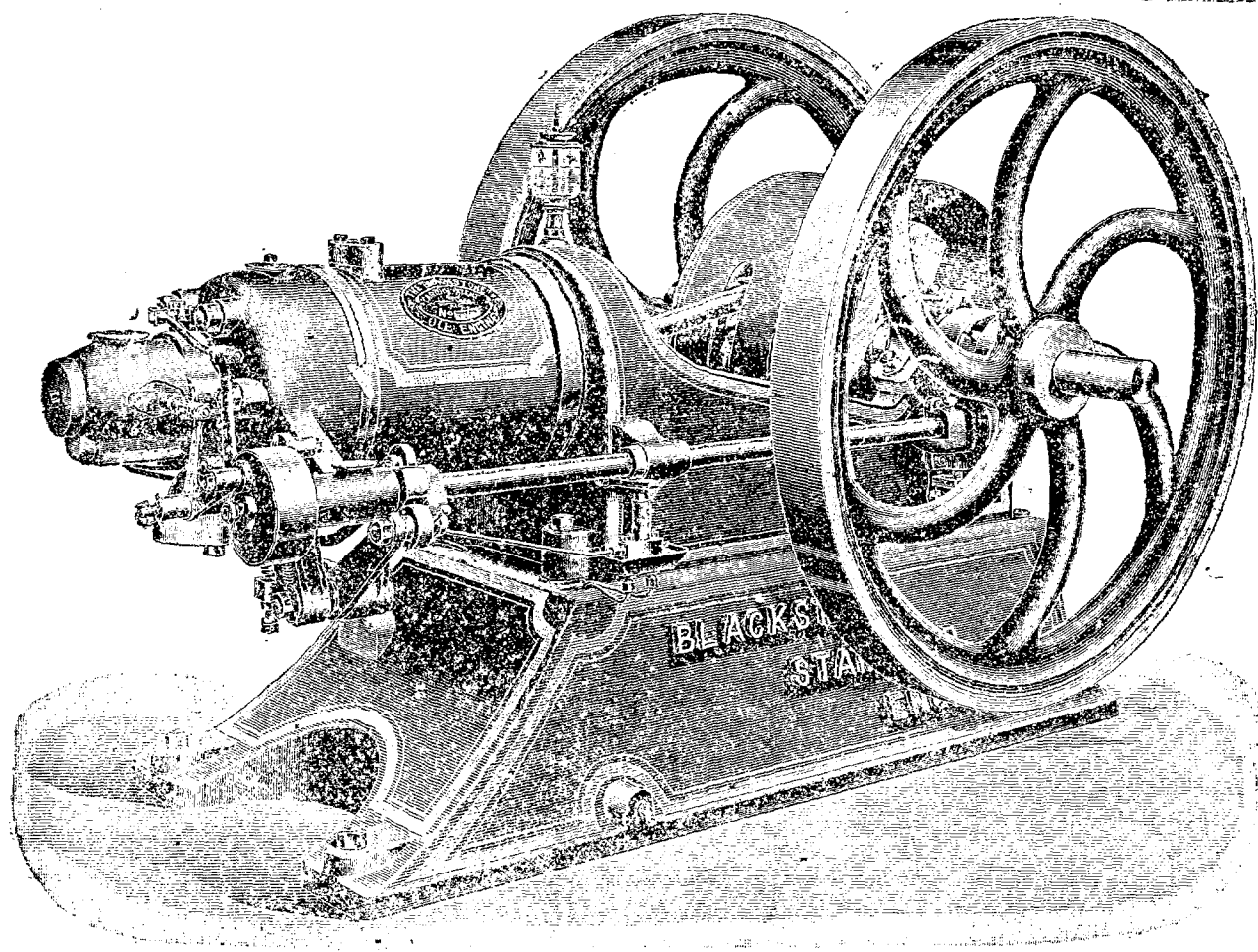

3965

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 29 వ తేది సోమవారము { NO. 223
సంపుటము. ౬ సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర శుక్ల పక్ష సప్తమి ౭. { సంచిక ౨౨౩

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కీరపనాలులు, క్రూడు అయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు ఏజెంట్లు :

మార్షల్ నన్ను డి కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, లంబాపూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు క్రమస్థి కెక్కినది. ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడా మా అమృతాంజనమును వాడి నంతమాత్రమున నయముగును.

సులభ వెల 0-10-0 అణాలు.

మోహిని తైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రదినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	18-0-0
6 మాసములకు	9-0-0
3 మాసములకు	4-8-0
1 మాసమునకు	1-8-0

ఆంధ్రవారపత్రిక చందా.

3 మాసములకు	3-0-0
------------	-------

“ఆంధ్రపత్రిక” పోస్టుబాక్సు నెం 212 మదరాసు.

180 పుటలు పుస్తకము ఉచితము

అనంగీకృతము కావచ్చును. అంగీకృతము అయినచో మాకు పంపించుటకు ప్రార్థన. ఈ పుస్తకము ప్రస్తుతము అంగీకృతము. మాకు కలగలేని కీరపనాలులు పుష్పగాత్రములు, అయిదవవృద్ధిని ఇచ్చుచున్నవి. ఈ పుస్తకము ఇతరులకు పంపించును. పోస్టుచార్జీయనుకు నెం 1800 మదరాసు. వెంటనే ప్రాయశఙ్కరము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికంకర్ గోవిందశర్మ, ఆంధ్రపత్రికా కార్యదర్శి, 187, రాజ్యోత్సవ రోడ్, మదరాసు.

శ్రీకృష్ణ భారతము.

కవిరాజు శ్రీకృష్ణ భారతము శాస్త్రీగారిచే మూలము సాహిత్యముగా నులభింపజేయబడినది. ఇందు కన్నయాకుల భారతమున లేని కథ తెన్ను కలదు.
1 వ సంపుటము (ఆదిపర్వములు) వెల రు 2-0-0
2 వ సంపుటము (ఆరణ్యపర్వము) 2-0-0
3 వ సంపుటము (విరాటోద్యోగములు) 2-0-0
ఈ కృతి గొప్ప నాణ్యత కలిగినది. వైపు ప్రకణములు రామాయణము వలెగాని కావ్యము కావినోయెను.
వలయువారు:—మేనేజరు, కలావతీ ప్రెస్సు, (1885-647) రాజమండ్రి అని ప్రాయశఙ్కరము.

ఆ మృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమాషధము

తల న్నల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది,
గుణము లే కుండిన
మీ పైకము మీకు
జయ్యబడును,
వనమూలికలచే
చేయబడును,
మోవానన గలది.

గుణ మధికము
వంచభావను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుదు
చక్కని డబ్బితో
వెల గం అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

ఆ మృతాంజనము డి పో,

8, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

108, ప్రేరి కొడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

మిక్కిలి శుష్క శేషమును యిండియా శేషమునకు మెదడునకు చలనగలుగుట
కును మంద్యము కదలుటకును వ్యాధికి క్రి మోచ్యుటకును తలవెండ్రుకలకు సరిక్కుభ
మగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతి ప్రయోగమున క్రితపురుషుడును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజర్వ్)

తలవెండ్రుకలకు నూతన పొంద్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా పెంచుటకు
తగిన శక్తి లీ తలనూనెనుండి కలవు. చుండుకు బోగొట్టును. శిరోజనులకు వట్టు
వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. కని మెండ
గుటకులన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియాఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషు
లకును వెక్కువండికి మహోపకారము సేసినది.
నేడు దీని నుపయోగించిచూడుడు.

తల ఒకబుడ్డి 1-0-0 ని. పి. చార్జీ 0-5-0 అణాలు.
మాడుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. చార్జీ 0-12-0 అణాలు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155, జామ్నామసేరు, బొంబాయి.

(D 126 W 100)

మోసపోకుడు

తుక్కుకట్టనీయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తుక్కుకట్టకుండ చేయనది యొక్కటియే.

వెయిలెస్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వం తెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్లువారు వల్లికు
వర్క్సువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ది పాల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇండిస్ట్రీరింగు వర్క్సు,

8, లెఫ్టె సెం. 553 ను,

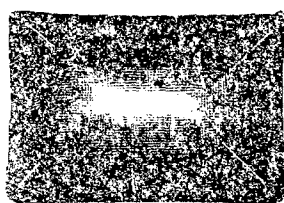
మదరాసు

(ప్రకాశించుకొ గోరునప్పుకు ఈ ప్రతిక చేరుకొను నుచూహనానింప కోరుచున్నాము.)

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

విశోదమైన గాలి తలగడలు.

వీటియందును కొంచెముకొక్క మరచీలను తీసికేసి
కాకునీనవలకు గాలిని నింపుకొని మరను మునువడికత తిరిగి

తిన యెడల మిక్కిలిసాఫ్టు
కరమైన తలదిం దగును. అ
క్కరలేనప్పుడు మరనుతీసి
కాలియంతయు పోయినచే
తేలులో గాలి పెడియందు
గాని యెంచుకొనవచ్చును.
ఇది శిరోభాధ గలవారికి,

ప్రయోజనకరమును తడితర ప్రయోజనకరమునకును మిగుల
ప్రయోజనకరమైనది. ఒకసారిపరీక్షించి సాఫ్టుమును బొందును.
వలదిండు 1-కి అణాలు 0-5-0, తలముఖ్యు ప్రత్యేకము
(586) చిరునామా:—ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

తె. 8, చంకలైకమే స్త్రీవీధి, సామాకాడు వీధి, మద్రాస్.

విప్రేక్షి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసపరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమునకు జనించు బాధ్యములకు
సేవనుపట్టి చుండు. మరుపులను, మచ్చలను, గండములను
మొదలు, ప్రాతఃసంస్కారము అన్ని విధములకును గలగు చర్మ
రోగములకు పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధకారిణి

చూపి సావంతుని గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము,
వాడమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములకు
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధక
మును కార్యసంబంధమును శోషములను పోగొట్టిరక్తమును
శుద్ధపరుచును. శరీరాశోగ్యమును గలగజేయును. 15 రోజుల
కు మెండుటకు 4 కొన్ను బుడ్డిలో అమర్చుడును.

పాత్రైటరు.— పి. డి. సావంత్,

144. పననవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,

Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

పాశ్చ్యపు వేంకటాచలపణ్డితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాషధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసనరము:—లక్షోపలక్షల శ్లేశుకోగుణ

ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములకు నిరోగులై యున్నాడు. ఒక
యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తమయొద్ద నుండెనేని
శ్లేశుకు శర్యోత్తమమైన సిద్ధాషధము శేరోకటి తదని
తామే సంలోచనముగ బల్కుగలరు. దివ్యరము, మాదక
శాలక బర్హములు, సన్ని పాతము మొదలగునవి తప్పక గుణ
మగును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం. (594-801)

2. శ్రీనివాసతైలం:—శ్లేశుగడ్డలకును, కందుల నొప్పి
పొవుటకును మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇళాం.

3. వైశ్యాక నానవం:—దీనిని నేవించినప్పటి నుండియే
మూత్రమును కష్టిక (కలరా) వాంతివేర్చి, శీతభేది, అశీర్ణ
భేదము గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం.

4. బాలగుభోదము:—దిద్దలకు బలకాగి; తియ్యని
మందు. మందము, మలబద్ధము, అశీర తేది, కృతశక్తము, కడు
పుష్టియుండుట, ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణమందు
దిద్దము పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0 5-కి 1 ఇళాం.

5. లోకామనుమర కస్తూరిమూత్రము:—దిద్దలకు కంఠ

శ్చు ముడిసినవారికి, బాలింకలకు ఉత్తమగుణ
కరి. మందము, కడికము, దగ్గు, అశీర్ణము,
శీతవాతం, పొర్చువాయువు, మలబద్ధం, జ్వ
రం, చలిబర్హము, దుర్బలము మొదలగు యిం
కననేక రోగములను గుణముచేయును.

250 మాత్రము గల సీసా 0-4-0
తపాళు కర్కుతో 5-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-18-0
" " 25-కి 5-8-0

కతి వాషధముతోవాడ అనుపానము తేలుగున పంపబడును.

శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.

మంచి మేలు వస్తువులనే ప్రోగు చేయుము.

రాణిపేటలో నుండు ఈస్టిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్స్ అండు ముగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్)
కంపెనీవారి రసాయనిక శాఖవారిచే తయారుచేయబడిన మంచి మేలైన

ఎవ్ సమ్ పుష్ప పచ్చ అన్నభేది

ఆర్కాటు అంటురోగ నివారణద్రవము

వివరములకు, ధరల జాబితాకు యిట్లు వ్రాయుడు :

ప్యారీ అండు కంపెనీ, మేనేజింగు ఏజెంట్లు,

పోస్టు బాక్సు నెం 12. మద్రాసు.

(1601)
A

ఇంపీరియల్ క్రూ డ్ ఆయిల్ ఎంజనులు

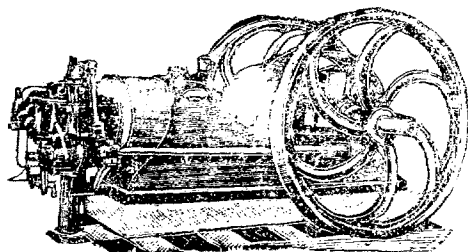
1949

వయం తక్కువ !

సమృద్ధిము అధికము !

ఫలము ఎక్కువ !

(తక్కువ ధర్మము ననుసరించి తయారు చేయబడినవి.)

గ్రేండింగు మిల్లులు, ఆయిల్ మిల్లులు, అన్నిరకముల
పంపులు, కలర్ గ్రేండింగు మిషనులు, సా బెంచీలు, బేలింగు
(పెన్సెలు, సిలిండరు నూనెలు, బెల్టింగులు, మిల్లుజిన్ను స్టాక్స్
మొదలగు ఇతర అన్నిరకముల మిషనులు మావద్ద తయారుగా
య్యవి.

P. G. Masker & Co.,
Engineers & Contractors,
Appollo Street, Fort, Bombay.

అభయమెందున్నది?

(1045)

ఆయా కృత్యాలను

కలరా, ప్లేగు, ఇన్ ఫ్ల్యూజా

ఇత్యాదులకు వేదికగాని భయమువలదు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

కాశ్మీరాయుర్వేదావధము సిద్ధావధము వ్యాధులు పోగొట్టుటయేగాక, రావండ నష్టపెట్టును.

కలరామందులు.

ప్లేగుమందులు.

ఇన్ ఫ్ల్యూజా మందులు.

వెద్దపెట్టు

రూ. 1-2-0

వెద్దపెట్టు

రూ. 1-12-0

చిన్న

రూ. 0-12-0

చిన్న

రూ. 1-6-0

ఇంకను అనేకావధములు గలవు.

ప్యాకింగు-పోస్టింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

కంటి విలాసము:

కండిట్, మదరాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము,

55, ఆచారప్పకో వీధి, జి. జి. మదరాసు.

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

1000 రూపాయల బహుమాన మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారు
చేయబడిన లోక ప్రసిద్ధమైన 'సాలామిసిరి మురబ్బ'ను సేవించండి. దీనిని సేవించిన
యెడల భాతుత్వ, రక్తప్రస్థి, విశేషబలము, అకలియెట్లైన మొదలైనవి కలు
గును. స్వప్నస్థితికము, భాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుగు, బహు
మూత్రవ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచిగుణము పొందిన అనేకము
రంగోన్, పివాంగ్, సింగ్ ఫూర్, సిలాన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మద
రాస్ ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపత్రికలు విశేషముగా పంపియ్యబ్బారు.
కావలసినవారు అర్హజ్ఞాప్తాంతున బంపినచో, బహుమానపత్రికల కాపీ పంపుదు
ము. ఇది అబద్ధ మని రుజువుకరమవారికి వై కనకపతియందు బహుమానము
ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. పార్శ్వ
ను కొనుగోవు 'డి' మన్నాలాల్ అయియుండుట చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రిక పార్శ్వముగోగుడ కంబుడును.

విజంటులు కావలసియున్నది.

15 తులాల డబ్బి వెల రూ. 2-0-0.

తపాల ఖర్చులు 1-కి 0-8-0, 2-3 0-12-0.

డి. మన్నాలాల్, డిల్లీవైద్యులు, సాలామిసిరి మురబ్బడిపో, బెంగుళూరుసిటీ.
D. Mannalal, Salamisri Depot, Bangalore City.

NATURAL. OIL PAINTINGS

AND

LIFE LIKE

Bromide Enlargements

SPECIALITY

AT

A. RATNA & CO.

157, Broadway, MADRAS.

TelePhone No. 620.

Post Box No. 116.

Telegraphic Address:

'RATNACO,' Madras.

649

నమకము

1842

బంగారు, వెండి, రత్నముల

నగలును, ఇతర వస్తువులును
వాషింగు యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, ప్రెసాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను, భూమికోడను సరియైన భర
లకు తయారుచేసి విక్రయించుట వలంబడును. తయారు
చేసిన తరువాతని అతిక్రమముగా అర్జరుమేరకు తయారు
చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అర్జరుఇచ్చి నగలు తయారు
చేసుకొన్నవారికి వ్రాసి మానయుక్తం తెలుసుకొనవచ్చును.

గౌతా కంపెనీ,

6 రాటనుబజారు చెన్నపట్టణము

ధరలు చాల తగ్గింపబడెను

ఎలెక్టా వెస్టెండు, గ్రాండు, గౌతా లీవర్ వాచీలు
బహుమితులు చాల తక్కువ ధరలకు విక్రయింపబడును.

24-12-19 మొదలు 31-12-19 వరకు

8 రోజులు మాత్రము కొన్నిటికి ధరలు 100-కి
10, 25, 30, 40 వంతున గూడ తగ్గింపబడెను.

మీరు మా అంగడికి వచ్చిన మీకు మంచిలాభము కలు
గును.

ఇదివర కీ రాజధానిలో నట్టి సౌకర్య మెన్నడును చూ
పబడలేదు. కాన నీగొప్ప సమపాయమును ముఖ్యముగా నుప
యోగింపుడు. శ్రీలక్ష్మణంకారము. పురుషుల కావశ్యకత.

Grand Reduction Sale
Gautha & Co.,
6, Battan Bazaar, Madras.

Of Electa, West-End, Grand and Gautha Lever
Watches, of different varieties and patterns at Specially
reduced Prices.

8 Days Sale

from 24 to 31 Dec 1919.

Some Goods Sold 10, 25, 30, 40, per cent.

Deduction on Prices marked according to the
nature of Goods, since a large Consignment of fresh
goods expected from factories.

You will be benefitted by GOING TO OUR SALE
ROOMS.

Avail this Grand Opportunity. Ever Offered in this
Presidency.

For Ladies a Jewel and for Gentlemen a necessity

The Gulshan Joban & Co., No: 3, Nagdevi Street, Bombay

ఎస్టానియా కోల్పాకు సేనాని రాయబారములు

హెల్సింగ్ బోర్న్, డిసెంబరు 19:— విశ్రమించి వారు కోల్పాకు సేనానియూ ఎస్టానియాకు స్వాతంత్ర్యమున కంగీకరించు నెడల వెల్ట్రోగ్రాడు నెడిరిండుటలో యూడె నిచ్చి సేనాని సహాయ మొనరించెద మనుచు ఎస్టానియా ప్రభుత్వమువారు విశ్రమించివారి నోటునకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

పార్లమెంటు, హిందూ దేశ విషయములు.

లండను, డిసెంబరు 22:— (వజ్రసభలో ౧౯ డిసెంబరు) హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను. హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను. హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

కర్నూలు జైల్లుకు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మాంటే గుగార్లు చెప్పిరి:— జనరలు డెయ్యరుగారినికను నై వ్యాధి పత్యమునుండి తొలగింపలేదు. (పుట్ట). హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

సభను నిలువగోరుచు నొక మాసపాదన రాగా కర్నూలు జైల్లుకు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మాంటే గుగార్లు చెప్పిరి:— జనరలు డెయ్యరుగారినికను నై వ్యాధి పత్యమునుండి తొలగింపలేదు. (పుట్ట). హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

సభను నిలువగోరుచు నొక మాసపాదన రాగా కర్నూలు జైల్లుకు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మాంటే గుగార్లు చెప్పిరి:— జనరలు డెయ్యరుగారినికను నై వ్యాధి పత్యమునుండి తొలగింపలేదు. (పుట్ట). హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

సభను నిలువగోరుచు నొక మాసపాదన రాగా కర్నూలు జైల్లుకు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మాంటే గుగార్లు చెప్పిరి:— జనరలు డెయ్యరుగారినికను నై వ్యాధి పత్యమునుండి తొలగింపలేదు. (పుట్ట). హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

సభను నిలువగోరుచు నొక మాసపాదన రాగా కర్నూలు జైల్లుకు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మాంటే గుగార్లు చెప్పిరి:— జనరలు డెయ్యరుగారినికను నై వ్యాధి పత్యమునుండి తొలగింపలేదు. (పుట్ట). హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

సభను నిలువగోరుచు నొక మాసపాదన రాగా కర్నూలు జైల్లుకు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మాంటే గుగార్లు చెప్పిరి:— జనరలు డెయ్యరుగారినికను నై వ్యాధి పత్యమునుండి తొలగింపలేదు. (పుట్ట). హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

లండను, డిసెంబరు 22:— (వజ్రసభలో ౧౯ డిసెంబరు) హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను. హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను. హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

లండను, డిసెంబరు 22:— (వజ్రసభలో ౧౯ డిసెంబరు) హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను. హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను. హిందూ దేశమును పరిపాలన కొరకు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగెను.

గుడివాడ కైకలూరు తాలూకా ప్రారంభ పాఠశాల పాఠ్యాధ్యాయుల కొక మనవి

అయ్యా, ఉపాధ్యాయులందరూ జీతములనుగూర్చి ఉపాధ్యాయ సంఘములవారు శ్రీ ప్రెక్షరువారికి శ్రీ దొరదినపువారికి స్వయంగా వాంఛలను తెలుపుటకు ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు ప్రత్యేకముగా సంతకము చేసి అర్జీని ౧౧. ౧౧. ౧౧. వారి ద్వారా దొరదినమువారికి యింకొక వానిని నేరుగా శ్రీ ప్రెక్షరుగారి క్రయమునకు సెక్రటరీ గారికి పంప వలయునని ప్రతినిధులను సంపీయ ప్రయత్నములు చేయ వలెననియు అందుకు తగిన ప్రయత్నములు చేయుటకు మేము ను బద్ధకంకణుల మై యున్నామనియు 1919-వ సంవత్సరం బయట ప్రారంభింపబడిన కైకలూరు పాఠశాల వి. కాంపు కాశ్రీ. ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు (వానిన వ్యాపించు నా సోదరులు గాంతియు నిద్రించుచున్నార. ఒకరి నిద్రించుట కాదు. భయపడకుడు. ఆగునని అమ్మతయిన అమ్మమ్మలెట్టుడు. అపసామెతగా మారకున్న ప్రయోజనమేమి? యీకరిపు కాలములో స్వచ్ఛందములతో ఒంటిపొడుచుకు తిరి నాకరి తేయకాలమని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాము. దీని జందరుతాలూకా సోదర ఉపాధ్యాయులు 25 తేదీ దు-రా-క్రమమున వెంకటసుబ్బారావు పంతులవారి ఆధిపత్యముక్రింద సభింపి దొరదినమువారికి నివేదింపబడ్డారు. కేమనరము కే. జి ఉపాధ్యాయులు 7-2-20 తేదీని ఎల్లూరు (మెయింపు) ముగ్గులు హెడ్వార్డుగారి ఆధిపత్యముక్రింద సభింపబడిన వారు. 22-12-19 తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో భిక్షువరమురేణి ఉపాధ్యాయులసంఘం పత్రిక తీర్మానములకు 27 తేదీ ప్రకటించి. దెజవాడ తాలూకాలో ఉపాధ్యాయులు (ఉత్తరము) గా పి. వెంకటసుబ్బారావు హెడ్వార్డు (వెనుకము) అర్జీలను పూర్తిచేసి దొరదినమువారికి పంపుచున్నారు. సదరు హెడ్వార్డుగారు ఎక్కువకృషి సలుపుచున్నారు.

కాన, ఓ సోదర ఉపాధ్యాయులారా! సమయము చూచి జీతము ప్రయోజనము అడుగవచ్చుట్లు ఇదే మంచి తరుణము. దనకు ప్రయత్నించుట చేయవలెను. ప్రకండి మీ లాకొనండి. అధికారులను సహాయముచేయ నున్నది మం

కష్టములను నివేదింపటకు సభింపబడినందున. చెన్న పురి కాననసభ్యులను మనకష్టముల నివారించు నేడవలసియున్నది. సోదర ఉపాధ్యాయులు సభను తోడిసంఘములతోపాటు జయప్రదముగా జయప్రార్థించుచున్నాడు.

ఒక యుపాధ్యాయుడు

ముంక నాగు (ముంక నాడు) మహానంద సంఘము.

అయ్యా, మున్నెక్కప్పు డీ చెన్న గరమున మహమ్మదీయత నంది యిండి కలు ఉపయక్త కార్యము లొనర్చిన నై సంఘము ప్రకృతము నామమా తాతకీర్తనముగ నైతను, ఉన్న దియో యనుసంకేతము నూతనముగ చెన్న పురి కేతెంచిన విద్యా రుల మనమున గలుగుచున్నది ఈ సంకేతము నెవరొకరునకు పచ్చయప్పకలాకాలానుబంధ మగు నున్నర పాఠశాల ప్రధా నోపాధ్యాయులైన మహారాజ శ్రీ. వి. వెంకటసుబ్బారావు గారు సంఘవిద్యుత్తేజితకి సమత్తరము లొసగి సహకారము లైరి. రత్నారణము లన్నియు నిచల పొరుపరుచుటకు పులికా థలము లభించుట దుర్లభముగ నున్నది. మాపురి సలహాలమీద మన సంఘమును పునరుద్ధారణ మొనర్చుట విధి యని తీర్మా నింపబడినందున, మూలక నాటి మహాకీర్తనలను, విద్యార్థులను మన మహాజన సభాభావినియ్యతోడే క్లి ను దానిని పురో భిక్షుధికి దెచ్చుటకు త్వరతో తెలుపు చని వేడవలసిందిగ నున్నది. ఇతరసంఘముల ప్రయత్న ప్రావిడమహాజనసభ, వియోగి (బ్రాహ్మణసభ, శ్రీమన్నాథస్వామిసీససభ, మురియము) కలిమి, పునకకు కార్యదీక్షను, సభాభిమా నము మున్నగువి తలచిన మనవారిలో నెవ్వరికి మన సభ మాంద్యస్థితి దుఃఖము జనంబజేయకుండును. నూతనసభానిర్మా ణమై కార్యనిర్వాహ సంఘసభ్యులను చట్టము తేర్పరచు సంబంధము నేక, సంఘాభిమానుల సలహాలను వైకొని యుత్త రప్రత్యుత్తరము లొసగుటకు వియమించబడి యుండుటచే రత్నారణమునకు సమ్యక్తచరలసి కర్పించి, తమ సలహాల ము, ఆలోచనలకు, నిరీక్షించియున్నా మని వేన వ్రాయుట ముందా?

కై. మహానందయ్య.

2, మణికంఠ మొదటివీధి, సాకార్ పేట.

ప్రమీలా - పాదుకా పట్టాభిషేకము

నాటకములను తెనుగున

డిసెంబరు 21-వ తేదీన, జనవరి 1-వ తేదీన సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

విక్టోరియా థియేటరులో

చెన్నపురి ఆంధ్రనభవారు

ప్రకటించుచు.

రత్నాభిషేకముగు మణిబంధమును

శ్రీ రామచంద్రయ్యగారి

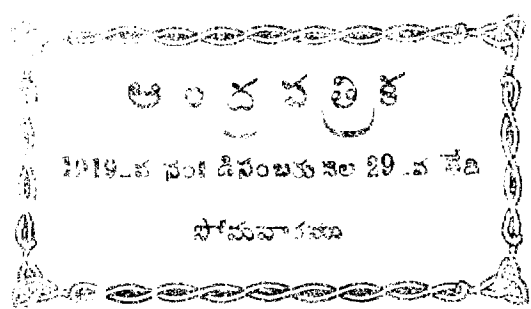
అలసవిల్ బివాన్ బహదర్ పిట్టి త్యాగరాయ కెట్టిగారిచే

సభనా రిప్పింతురు.

చక్కని నాటకములను చూడదలచినారా?

రామచంద్రయ్యగారి కాలమును చూచి అనందించినారా?

ప్రమీలా, పాదుకా పట్టాభిషేక నాటకములను తప్పక చూడండి.

నూతనరాజకీయ చైతన్యము

పాంచాలదేశము నిపుడు సంఖ్యోపాధి నోల లాడించుచున్నది, సంస్కరణశాసనము గాదు, నిర్బంధము ననుభవించుచున్న తమ సోదరులను సందర్శించు భౌగోళము గలుగుటచేతనే, కాంగ్రెసు పండిరియందు సంఖ్యోపాధ్యక్షములు మిన్ను ముట్టుచున్నవి. సంతతభారగ కురిసిన వర్షములు గాని, కాంగ్రెసుసభ మెకదిన మాపీవైచుటచే గలిగిన ఆశాభంగము గాని, ప్రజల సంతసమున కావంత యైనను కొంత గలిగింప లేదు. ఇట్టి శుభస్థితి, ఇంతత్వరలో కలుగు నని నెవ రూహింపగలిగిరి? పంజాబునాయకుల నొక దిద్దరినైనను విచారణ ముగియువరకు విడిచిపెట్ట మని కాంగ్రెసు సభ కమిటీవా రెంత ప్రార్థించినను, పంజాబుప్రభుత్వము వా రిటీవల విడిచిపెట్టి యుండలేదు. హంటరు సంఘపు విచారణ ముగియకముందే, రాజ్యాజ్ఞచే వారి కీపుడు స్వాతంత్ర్య మొసగబడెను. ఇంత త్వరలో, గలిగిన మార్పులకు కారణ మేమైయుండును? సార్వభౌముని ఉదారభావ మిందుల కొక కారణ మనుటకు సందియము లేదు. అన్యకారణముల గూడ నిపు డరయుట భావ్యము. రాజకీయ విషయములయెడ ప్రజల దృక్పథ మిపుడు మారినదని, అంగీకరింపక తీరదు. ప్రభుత్వాధికారులతో సంప్రతించుచు, వారి యనుగ్రహమునకు పాత్రులుగా ప్రయత్నించుటయే, రాజకీయ సంస్కర్తల ముఖ్యకర్తవ్య మని తలచెడి దినములు గతించినవి.

ప్రజలమొఱ లొకటివెంబడి వేరొకటి నిరాకరింపబడిన కొలదియు, వారి దృక్పథమునందు మార్పు గలుగజొచ్చెను. ప్రజలలో నూతన వికాసమును గలిగించుటకు, లోకమాన్య తిలకు ప్రభృతులు తమ అఖండ త్యాగములచేతను, ఉద్యోగముచేతను, ప్రబలముగ కృషిని సలిపిరి. జాలియందు గలిగిన నూతన వికాసము, నిర్బంధముల నెదుర్కొనగనే, స్తంభింపనారంభించెను. వంగదేశ విభజన సమయమున గలిగిన ప్రబోధము, పిమ్మటి నిర్బంధముల మూలమున మరుగునబడెను. ప్రజలు కఠిన దండనములజూచి భయ విహ్వలులు గాజొచ్చిరి. అందుచే తాత్కాలికోద్రేకము, పిమ్మట జాత్యభివృద్ధి నాటంక పఱుపజొచ్చెను. ఈ మార్పుగూడ, కాలేటుశాసన నిర్మాణము, పంజాబుశిక్షలు, ప్రజల యత్సాహము నడచి నైచెడివేగాని, గాంధీమహామహుని సత్యవ్రతాచరణమువలన అట్టి ఫలితము గలుగక సత్వరాభివృద్ధి కనకాశ మేర్పడెను. దేశీయులు తాము నమ్మినదానిని, ఆచరణలో నెట్లునపుడు అంతరాయములు గలుగుచో, నెనుకంజనైచుటకు కారణ మేమైయుండును? భయమే ముఖ్యకారణము. అట్టి భీతిని ప్రజల మనములనుండి తొలగించుటయే గాంధీమహాశయుని చుఖ్యాశయము. సత్యధర్మముల ననుష్ఠించునపు డెట్టి యంతరాయములు గలిగినను వాటిని సరకుజేయవలదని, గాంధీమహాశయుడు దేశమున కంతకును చాటుచున్నాడు. అట్టి మహామహుని యుపదేశమే దేశమున భీతిని పారద్రోలవలయు సందియము లేదు.

లేనిచో, ఘోరశిక్షలకు పాత్ర వెతలగుండు చున్న అమృతసరపు ప్రజ లిట్టికష్టసమయమున, నాయకుల నెల్లర గోల్పోయి, కాంగ్రెసుసభను జరుప సమకట్టెదరా? పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, మాలవ్యా, గాంధీ, సి. ఆర్. దాసు మొదలగు ప్రముఖులు పాంచాలదేశమునకు వెడలి వారియండజేరి, వారి బెదరును తీర్చిరి. ధైర్యమే ఆపదలనెల్ల తీర్పునని, వారు బోధించిరి. కేవలము శుష్కబోధనలతో వారు కాలము గడుపలేదు. తమ కనుల నన్నిటిని మానుకొని, పాంచాల రాష్ట్రమునం దంతటను తిరిగి; నిజము కనుగొని, ప్రజలతో కలసిమెలసి ప్రవర్తించి, వారికష్టములన్నిటిలో ఏరును పాల్గొనిరి. పంజాబు ప్రజలు కాంగ్రెసుసభ కన్ని పక్షములవారును విచ్చేసి తమ నూరడింపవలయునని, దేశీయులను చేతులజోడించి ప్రార్థించి యుండిరి. ఆ ప్రార్థన నంగీకరించి, అన్ని భాగముల నుండియు ప్రతినిధులు వేలకొలది వెడలియుండిరి. పదివేలమంది కొర కేర్పరచిన పండిరిలో, పదునారు వేల మంది క్రిక్కిరిసి గూరుచున్నను ఫలము జాలక, మిగిలిన వారి కొరకై వెలుపల వేరొక సభ జేయవలసివచ్చెను. అపు డయినను, సభ్యులసంఖ్య విపరీత మయ్యెను. దీనార్తు లగు పంజాబు సోదరుల మొరల నెవ రాలింపకుండుదు? స్వామిశ్రద్ధానందుని వంటి యతీత్యరుని ప్రార్థనల నెవరు నిరాకరింప గలుగుదురు? కాని అంతటి సాహసులు కొందరు మిగిలి యుండకపోలేదు. సార్వభౌముని యనుజ్ఞ నొంది అమలులోనికి రానున్న సంస్కరణశాసన మెక్కడ చెదరిపోవునో యని దానినే కౌగిలించుకొని, తన్మయత్వము జెందనివా రుండకపోలేదు. గుండ్లాయదాచికొనిన కూతురిపెండ్లి మానునా యను సామ్యము ప్రకారము, అట్టి వారు రానంతమాత్రముచే దేశమునకు గాని, కాంగ్రెసు సభకు గాని, పాంచాలరాష్ట్రమునకు గాని ఎట్టి కొఱుంతయు గలుగలేదు.

గాంధీమహాశయుని ధర్మోపదేశము మూలమున, పంజాబు ప్రజలు కాంగ్రెసుసభను జరుప గలిగిరి. ముందు వెనుకల నాలోచించి, హంటరు సంఘమువారికి తోడ్పడుటకు నిరాకరించిరి. తమ నాయకుల, నచిరకాలములో, తమ సాన్నిధ్యమునకు రప్పించుకొనగలిగిరి. సత్యవ్రతాచరణమే, ఇహ పరసాధనములకు మూలమని గాంధీమహాశయుడు దృష్టాంతపూర్వకముగ జూపగలిగెను. ధర్మాచరణముపట్ల, రాజీనామ కవకాశము లేదు. రహస్యాలోచనలతో నిమిత్తమే లేదు. కులంత్రములు ప్రయోజనకరములు గావు. ధర్మాచరణమునకు త్యాగమే మూలసాధనము. భయమే, ధర్మాచరణమునకు వేరుపురుగువంటిది. గాంధీగారు సృజించిన ధార్మిక వాతావరణమున, క్రోధమునకు తావు లేదు. ఈర్ష్య కవకాశమే లేదు. ప్రేమభావమే, ఎల్లెడలను వ్యాపించును. ఇట్టి పర్యవసానము చేకూరుట, పాలక పాలితులు భయములకును శ్రేయోదాయకము. తృటికాలములో పంజాబు ప్రజలు తమ క్షేత్రములను మరువగలిగిరి. అధికారులపై వారికి గల రోషము రూపుమానెను. అధికారులును పశ్చాత్తప్తహృదయులై యుందురు. తమ వేగిరపాటునకు చింతించియుండురు. నూతన రాజకీయ చైతన్యమునందు, ధార్మికచింత ప్రధానముగ గాన్పించుచున్నది.

రాజకీయ సంస్కర్తలకు ధర్మాచరణముతో నిమిత్తములేదను, వాదమున కిపుడు నిలువ నీడలేదు. సంగ్రామము మూలమున పాశ్చాత్య ప్రపంచమునం దీవాదము నిరర్థకమని గ్రహింపబడినది. కాని, యీ సత్యమింకను ఆచరణయం

దంతగ ననుష్ఠితముగట లేదు. హిందూదేశమున గాంధీమహాశయు డీ సత్యము ననుమానమునందు స్వయముగ బెట్టుటయేగాక, ప్రజల నందులకు పురికొల్పి, విజయము బడయుచున్నాడు. ఇక మీద, సత్యము ననుష్ఠించుట కెవరును వెఱిగొంద నవసరముండదు. రాజకీయాభివృద్ధి శాశ్వత సూత్రములపై నాధారపడియుండును. తాత్కాలిక లాభాపేక్ష ప్రజల మనములనుండి దూరముగ తొలగిపోగలదు. నూతన రాజకీయ చైతన్యముతో బాటు, కాంగ్రెసుసభాస్వరూపము గూడ మారిపోవుచున్నది. కాంగ్రెసుసభ ఇకముందు, కేవలము విద్యాధికులసభగ నుండజాలదు. వేనకువేలు కర్షకులు, కాంగ్రెసుసభ నలంకరించుచున్నారు. స్వామిశ్రద్ధానందుడు ఆంగ్లభాషలో నుపన్యసింప నిరాకరించెను. దేశభాషోపన్యాసములనే ప్రతినిధులు వాంఛించుచున్నారు. దేశభాషాభిమానమున కింతకన్నను నిదర్శన మేమి గావలెను? ప్రజాసామాన్యము కాంగ్రెసు సభావ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసికొనుట లేదని, ఇకముందెవ రాక్షేపింపగలరు? భారతీయులలో ఆత్మగౌరవము పెంపొందుచున్నది. స్వయంకృషిపై నభిమాన ముదయించినది. ధర్మాభిలాష హెచ్చుచున్నది. సత్యయుగోదయమున కివి చిహ్నములనుటకు సందియము లేదు.

ఈజిప్టు దేశపు భావిస్థితి

ఈజిప్టుదేశమునకు స్వయం నిర్ణయాధికార మొసగబడి యుండలేదు. ఆ దేశపు పరిస్థితులు మిగుల విషమస్థితియందున్నవి. దేశప్రతినిధులు కొందరు తమ మొఱలను ఆంగ్లప్రజలకు డెలుప వెడలిరి గాని, వారిపయన మాటంకపఱుపబడెను. మిల్నరు విచారణసంఘ నిర్ణయమునందు, ఆ దేశ ప్రజలకు విశ్వాస ముండునని తోచదు. ఈజిప్టుపై బ్రిటిషువారు సంరక్షణపద్ధతిని వదలి, నానాజాతుల సంఘమునకు లోబడిన “మాండేటు” పద్ధతినవలంబించుట భావ్యముగ నుండునని, ఆంగ్లేయులు కొందరు తలచుచున్నారు. లిబరలుపక్ష పత్రికయగు నేషనుపత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది.

“పారిసు సమావేశమునందు పాల్గొనకుండు ఈజిప్టు ప్రతినిధులు నిషేధింపబడిరి. ఆలోపమును మనము మెటనే సవరింపవలెను. ఈజిప్టుసమస్య అంతర్జాతీయసమస్య. మనంతట మనము దానిపై సంరక్షణము వహించుట మన మొదటి లోపము. ఈజిప్టు పరిపాలనముపై, నానాజాతుల సంఘమునకు మన మధికార మొసగుట భావ్యముగ నుండును. అప్పుడు ఈజిప్టు మాండేటు పద్ధతిని పరిపాలింపబడును. ఈజిప్టువాసు లిందు కొడబడవలయు ననిన, మనము వారితో సమాధానము కుదుర్చుకొనవలెను.....మనము నానాజాతుల సంఘము నంగీకరించెదమా నిరాకరించెదమా అను ప్రశ్న తేలవలసి యున్నది. నానాజాతుల సంఘము చే రెత్తకుండ, ఈజిప్టు సమస్య గూర్చి చర్చించుటకు కర్జనుప్రభువు తల పెట్టెను. ఈజిప్టుసమస్యను కేవలము బ్రిటిషు సమస్యగ మనము పరిష్కరింపదలచుచో, అమెరికా సినేటువారివలెనే మనమును నానాజాతుల సంఘ నిబంధనలకు కొన్ని మినహాయింపుల సూచించి నట్లు లగును.”

లేబరుపక్షపత్రిక యగు “న్యూస్టేట్సుమెను” ఇటుల వ్రాయుచున్నది.

“కొన్ని మాసము క్రింద జరిగిన సంధిసభలో మన ఔదార్యమును చూపుట కవకాశముండెను.

నానాజాతులసంఘము క్రింద మాండేటుల గూర్చి చర్చించుచున్నపుడు, ఈజిప్టుపై సంరక్షణమును మనము వదలివైచెద మని తెలిపిన బాగుండెడిది. ఇంతమాత్రముచే అతివాదులు సంతృప్తిజెందెడి వారుగారు. కాని వారి భావములందు మార్పుగలిగించుటకు వీలయ్యెడిది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో నుండదలచిన ఈజిప్టుదేశీయులకు ప్రోత్సాహము గలిగెడిది. అట్టి యవకాశము మనచే జారవిడువబడెను. కాని మన మిప్పు డేల సమాధానమునకు తిరిగి పూనగూడదు? బోయరు యుద్ధమునకు బిమ్మట, సర్ హెన్రీ కాంపు బెల్ బానర్ మెను గారు, దక్షిణాఫ్రికాకు స్వపరిపాలన మొసగెను. వారి విచక్షణ మిప్పుడు కొనియోడబడుచున్నది. ఈజిప్టుపై మాండేటు నంగీకరించినంతమాత్రమున, మనకు గలిగెడి యుపద్రవ మెద్ది యు లేదు. ఈజిప్టుకు, మెసపొటేయా ఆర్మీనియా దేశముల కిచ్చిన స్థానమునైనను, నిచ్చుట న్యాయముగాదా?"

ఎనిమిదవ మద్రాసు రాష్ట్రీయ సహకారసభ
నేటిదివము, 8-వ మద్రాసు రాష్ట్రీయ సహకారసభ న్యాయమూర్తి టి. వి. శేషగిరి అయ్య రుగారి అధ్యక్షతక్రింద వెన్సికళాశాలలో సమావేశమగుచున్నది. శేషగిరి అయ్యరుగారు, న్యాయవాదులుగను న్యాయాధిపతులుగను పేరెన్నిక గాంచి యున్నారు. కాని వీరికి సహకారోద్యమమునందు ఎంతవరకను భవము గలదో తెలియదు. తమకు సహకార సమస్యలతో నెక్కడు పరిచయము లేదని, అయ్యరుగా రంగీకరించిరి. అయినను వారి యుపన్యాసము, ముఖ్య సూత్రముల గూర్చి బాగుగ వివరించెను. ఇంతవరకును చెన్నరాజధానియందు సహకారోద్యమ మెట్టి యభివృద్ధి జెందెనో, అధ్యక్షులు మున్ముందు వివరించిరి. కాయకష్టముజేయు, కర్షకులు సహకారోద్యమమునందు విశేష శ్రద్ధ వహించుట లేదనియు, వారి కిందులకు తగిన ప్రోత్సాహము గలిగింపవలె ననియు, అధ్యక్షులు హెచ్చరించిరి. పంచమసభ్యుల సంఖ్య యింకను హెచ్చుగావలయునని, శేషగిరి అయ్యరుగారు జేసిన హెచ్చరికను, సహకారోద్యమాభిమానులు గమనించుట భావ్యము. సహకారపద్ధతిని బీదలకు భవనముల నిర్మించుట కింకను, తగిన కృషి జరుగుట లేదు. ఇందుకు వలయు చర్యలు వెంటనే తీసికొనబడవలెను. సహకారోద్యమాభివృద్ధికి, అధ్యక్షులు కొన్ని సూచనల గావించుచున్నారు. ప్రజలలో నిజమగు సహకార భావమును వ్యాపింపజేయుటకు, ఉద్యమాభిమానులు పనిబానవలెను. సహకారోద్యమమును కేవలము ధనసంపాదన సాధనముగ నుపయోగించుటచే దేశమున కంతగ లాభముండదు. నిమ్నజాత్యుద్ధరణమునకును, బీదలకు భవనముల నిర్మించుటకును, పరిశ్రమలను పోషించుటకును, ప్రజాప్రభుత్వమును జయప్రదముగ కొనసాగించుటకును, సహకారోద్యమము నుపయోగింపమని, అధ్యక్షులు గోరుచున్నారు. సహకారసభ వారిట్టి యున్నతాదర్శ సాఫల్యమునకై కృషి సల్పెదరు గాక!

అధినివేశరాజ్యములు : హిందూ దేశీయులు
బ్రిటీషు గ్వాయానాకు, హిందూదేశపు కూలీల నెటులయినను కొనిపోవుటకు, తోటల యజమానులు ప్రయత్నించుచున్నట్లు, తెలియవచ్చుచున్నది. ఈవిషయమై హిందూదేశప్రభుత్వముతో సంప్రతించుటకై విచ్చేసిన జోసెఫ్ లుఖూ అను వారి యభిప్రాయములను పబ్లిసిటీ బోర్డువారు

ప్రచురించుచున్నారు. బ్రిటీషు గ్వాయానాలో హిందూదేశపు కూలీ లెట్టి లాభము బడయవచ్చునో, వీరు వర్ణించుచున్నారు. భారతీయులను మొదలు తీసికొనిబోవునపుడు, దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు దేశములవా రందరును ఇట్టివాగ్దానములనే ఒసగియుండిరి. పిమ్మట భారతీయులను బానిసతుల్యులుగ జూచి యుండిరి. బ్రిటీషు గ్వాయానాలో మాత్రము వేరుగ జరుగునా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బ్రిటీషుగ్వాయానా వారి మనవి నంగీకరింప కుండుట సముచితము. దేశమునందు క్రొత్త పరిశ్రమ లనేకములు తలజూపుచున్నవి. భారతీయకార్మికుల కీ దేశమునందే చాలినంత పని యుండగ, విదేశీయులకు బోయి వా రెన్నరాని బాధల కేల లోను గావలయును? గ్వాయానా ప్లాంటరుల ప్రయత్నములను విఫలపరచుటకు, ప్రజలు తగినచర్యకు గడంగుట ముఖ్యము.

విషయచంద్రపాలుగారు
పంజాబునకు రాగూడదను నిషేధాజ్ఞను సరకుజేయక, బివీనచంద్రపాలుగారు అమృతసరపు కాంగ్రెసు మహాసభకు వెడలిరి. తాము బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు నిషేధాజ్ఞను రద్దుజేసినట్లు 15-వ తేదియందే తెలియబరచినట్లు, పంజాబు ప్రభుత్వమువారిపుడు దెలుపుచున్నారు. అటులయిన బెంగాలుప్రభుత్వమువారు పాలుగారి విషయము నేల తెలుపలేదు? పంజాబు ప్రభుత్వమువారు, పాలుగారు తంతిమూలకమున నడిగినపు డేల జవాబీయలేదు? ఈవ్యవహారమంతయు విచిత్రముగనున్నది. ఎటులయిననేమి పంజాబు ప్రభుత్వవారిట్టి నిర్బంధము నిపుడయినను తొలగించుట భావ్యముగ నున్నది. బివీనచంద్రపాలు గారి కిముందు అలహాబాదులో ప్రచురింపబడెడి ఇకాడివెండేంటుపత్రికకు సంపాదకులుగ నుండురు. వారు గావించెడి నిరంతరప్రబోధము జాతీయవికాసమునకు తోడ్పడునని విశ్వసించెదము.

స్థానికాది వార్తలు

(1)

అలీ సోదరుల విడుదల
డిల్లీ, డిసెంబరు 29:— మధ్యపరగణాలలో నిర్బంధితులై యున్న మహమ్మదాలీ, మోకటాలీ గార్లను విడుదలచేయుటకు ఉత్తరు విచ్చినట్లు తెలియ చున్నది.

ఆంధ్రసభ:— ఈ సభవారు రేపటిదినము సాయం కాలము 5-30 గంటలకు 'కృష్ణలీల' నాటకమును విజ్ఞానియ పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శింతురు.

పార్కు వేడుకలు:— రేపటిదినము, పోలీసు క్యా యానులు జరుగును. పిమ్మట కాగదాలయూరేగింపుగూడ జరుగును. ఎల్లండి వ్యాయామములు, గురువారమునాడు వ్యాయామములు బాణసంచావేడుకలు జరుగును.

సుగుణ విలాససభ:— ఈసభవారు రేపటిదినము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఇంగ్లీషులో ఒకేప్లొ నాటకమును, ఎల్లండి బుధవారం సాయంకాలము 5-30 గంటలకు తెలుగులో సానిత్రి నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

చంద్రహాస:— సుగుణ విలాస సభవారు నిన్నటి దినము చంద్రహాస నాటకమును మిగుల శనోహముగ ప్రదర్శించిరి. దువ్వబుద్ధిపాత్రధారి యగు టి. రాఘవాచార్యులు గారు తమ ప్రదర్శనానైపుణ్యముచే సభ్యులను ఆకర్షింపగల్గుట జేయగలిగిరి.

బల్లారి సరచవివోదినీ సభ:— ఈ సభవారు కృష్ణలీలా నాటకమును, నిన్నటిదినము రవ్యయగ వర్ణింపించిరి. బాలకృష్ణ సతీదళమును, కంసుకాండమును చందుని హత్యమును సభ్యులను మిగుల రంజింపజేసెను. బోధనపాత్రధారి తలచినంతగ రాణింపలేదు. మొత్తముమీద నాటకపు రక్తి గలైదు.

అమృతాంజనము క్యాలెండరు:— 1920 సంవత్సరపు అమృతాంజనము క్యాలెండరు, అతిసుందరముగా ద్రింపబడినది. అమృతాంజనము బుడ్డిని చేసిన, నుండరపును శ్రీశ్రీలను చిత్రంపబడినది. ప్రతిసెలయందును గండుగల తెలుపబడినది. సర్వావారి దివ్య సెలవులు ప్రాముఖ్యముగ సూచింపబడినవి. 1921 సంవత్సరపు క్యాలెండరుగూడ త్వరగ లభిం. శ్రీమంతులకి ఎంతయు శుభయోగకరముగ నుండగలద్యోగలైదు.

భగవత త్రైలోధిని సభ.
ఈ సభవారి యాదరణ క్రింద 1920-వ సంవత్సరము జనవరి 2-వ తేది కుక్రవారము (వైశాఖంతయోకాద?) రాత్రి 9 గంటలకు యక్కాపాడ చర్చియందు 4-వ తేది ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు మయూరధ్వజ ఉపాఖ్యాతమును వండిత టి. లక్ష్మణాచార్యులవారివలన సావలకానుడేట హిందూ తియాలాజికల హైస్కూలు భవనమున కాలక్షేపములు గావించబడును. అదే స్థలమున ఆచార్యులవారిచేతనే తిలప్పావు ఉపన్యాసములు ఈ నెల 24-వ తేది మొదలు ఉదయము 7 గంటల మొదలు 8-30 గంటలవఱకు ప్రతిదినము ఉపన్యసింపబడుచున్నది.

అమరకలావిలాసిని:— ఈగిర్వాన సమాచారకణ క్రింద నిన్నటిదినము సాయంకాలము జాతీయసభాదినోగ సంధ్యమున తిలునెట్టిపీధి నెం. 200 కాంతాశ్రమమున కనుగనున్న రత్నకుటీరమున సభజరిగెను. శ్రీ మద్రాష్కాంగ్రెసు గారు ప్రవంగవర వి. సోమశేఖర్యగారు నేటిసభ క్షగాన నాధిపతిగ నుండవలెనని కోరగ వారు అగ్రాసనములకుంబి. తేదవంతరము కల్యాణసుందరుడలియారుగారు శేకధర్మిని గురించి 2 గంటలసేపు ప్రవచించు శుభవసించిరి. అగ్రాసనాధిపతి ఉపన్యాసములను పొగడుచు భారతీయుల యొకరుక్మితు శేకోద్ధరణమునకు పునాదియు నుడిచిరి. అగ్రాసనాధిపతులను ఉపన్యాసములను వందనములతో సభ ముగిసెను.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:— ఈ సభవారు మొన్నటి దినము శనివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విజ్ఞానియ పబ్లిక్ హాలులో విజయవరసామ్రాజ్యపతకమును నాటకమును ప్రదర్శించిరి. శ్రీరాఘవాచార్యగారు కళానివేదమును ధరించిరి. రాఘవాచార్యగారు మాటలవలనను, మాటలవలనను కంటే నటనాచారురీతములనను, ముఖలక్షణప్రకటనము మూలమునను ఎక్కువభావములను, కృత్కరచి, సభ్యుల రసనిమగ్నుల గావించిరి. వీరి ఆత్మకృత్ ప్రదర్శనాకృత్తి సాయంకాలము 8-30 గంటలకు విదితమేగాన వానిని సూర్య విభులముగ తెలియజేయుటవలనయె. అనుచితవధారమును కే. శ్రీరామసాచార్యులుగారు తన సంగీతమాధుర్యముచేతను, వేదభావలక్షితను, అభివ్యుత్పాదితను, సభ్యుల ఆమోదము మొదలను. తక్కినపాత్రధారులును తమతమ ధర్మములను తగిరితిని నిర్వర్తించి నాటకవిజయమునకు తోడ్పడిరి.

కార్నేకరు నేర్కను:— నిన్నటి సాయంకాలము ఈకంపెనీవారు చాలవినోదములను చూపిరి. ప్రేక్షకులసంఖ్య వలెలిలేదు. నర్తకులు ఆరంభమై యిన్ని దినములైనను చూడవలసిన లంత అమితముగ వర్ణయంతులకులట్టి కంపెనీవారి నర్తకుల ఎంత ఆకర్షణీయముగ నున్నదో బోధపడగలను. క్రి. దక్షిణ మారికంపెనీవారు చూపించి వివోదములకంటె ఈ మారిన్నియో ఎక్కువవినోదములను జూపించుచున్నారు. నిన్న సాయంకాలము ప్రదర్శించిన వినోదములలో మొట్టమొదటిదియు, అగ్రగా బాణుడు ప్రాదుమై వివిధరీతుల "చేలన్న" అను జాతీయము, త్రొక్కుడిబండి వికేంద్రమును, టిప్పిజీయము వినోదముగను, ఒకచిన్న పాత్రక మయ్యెను. తట్టియందు కట్టతిర సనేరీతుల చేలన్నులను జేయుటను అదేచిచ్చుగ మల ప్రదర్శనమును చాలమోహరములగు నున్న వది చెప్పదగినది.

34 - వ దేశీయ మహాజనసభ

అమృతసరములో గూడుట : సభ్యులపరమోత్సాహము

8 వేలమంది ప్రతినిధులువచ్చుట : 15 వేలమంది సభకు దయచేయుట

[మా ప్రత్యేకవిలేఖరుని యొద్దనుండి]

(కంటివలన)

లోకమాన్యుః రాక.

లోకమాన్యు లింతు గారు కొందఱ ప్రతినిధులతోగూడ పెనవల్ బండివారా అమృతసరం వచ్చి చేరినారు. లోకమాన్యులతో బాప్టిస్టా, కేల్కార్ మొన్నగువారలు వచ్చియుండిరి. స్టేషన్ వద్ద ఆశీర్వాదములు లోకమాన్యునికి స్వాగతము సంగిరి. లోకమాన్యుడు గొప్ప ఊరేగింపుతో పురములోనికి తీసికొని పోవడిరి.

కా. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు.

కా. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు 26-వ తేదీని ఉల్లికి వచ్చియుండిరి. వారి గొప్పస్వాగతము లభించెను. యావద్భారత కాంగ్రెసు కమిటీవారు 26-వ తేదీ సాయంత్రము సమావేశమయ్యెదరు. సార్వభౌమునిప్రతిపక్షం నగిరి. పరిస్థితులు గురించి ఆలోచించుటకై అన్ని పార్టీల నాయకులు కలిసి ఆలోచించెదరని తెలియుచున్నది.

కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు 25 వ తేదీ సాయంత్రము సమావేశమైరి. 27 వ తేదీన కాంగ్రెసు మహాసభ ప్రారంభించుటకు తీర్మానించబడెను. వర్షము నిలిచి యెండ కాయకుచే 25 వ తేదీన పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ఊరేగింపువడిరి. స్వామి శ్రద్ధానందగారు, మినెన్ బెసాంటుగారు, పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు, మహమ్మదాబాద్ రాజాగారు, జిన్నాగారు, బిపిన్ చంద్రచౌదరిగారు, కొందఱ సన్యాససంఘసభ్యులు ఈ ఉత్సవమునందు పాలుగొనిరి. కాంగ్రెసు మహాసభ అమృతసరమునందు సమావేశమగుటకే, ఆత్మీయప్రత్యుత్సాహం కొంతవైర్యము వచ్చినది. పంజాబు అల్లలులు, సంస్కరణ చట్టములపై అభిప్రాయములు వెల్లడి చేయవలెనగాన, ఈసంశ్చిరపు కాంగ్రెసు మహాసభ మిక్కిలి మాఖ్యమైనది. పంజాబు ఘోరముల బాధ్యత రాజప్రతినిధిగారిపై మోపుతీర్మానమును కాంగ్రెసు సభవారు చర్చచేయుదురు. రాజప్రతినిధిగారిని ఇంగ్లాండుకు పిలిపించు విషయమై ప్రతినిధులు భిన్నాభిప్రాయాలైయున్నాడు. సంస్కరణములు ప్రజల యోగ్యములను తృప్తిపరచకపోయినను, సంస్కరణముల చట్టమును అంగీకరించవలెనని ప్రతినిధులు ఏకాభిప్రాయాలైయున్నారు. సార్వభౌమని ప్రకటనల యొ వివరములను కొంతమంది. పంజాబునాయకులు విమర్శించుచున్నారు. వారందఱ కాంగ్రెసు మహాసభకు విషయము చేయుదురు.

అధ్యక్షుల రాక

25 వ తేదీన పండిత మాలవ్య, నహాత్కగంధి, అనలి వెంటు, సి. పి. రామస్వామియ్యగారు, జిన్నా, బొమ్మంజి, వాస్త్వనయ్య, సి. ఆర్. దాసు, వివేక చంద్రపాలు, నటరాజును, జేవధరు, రంగస్వామియ్యగారు, మహమ్మదాబాదురాజా, గోకర్ణ నాథమిత్రగార్లు వచ్చిరి. పిమ్మట అధ్యక్షుల ప్రత్యేకపురములు బండ్లు వచ్చెను. లాహోరునుండి నెహ్రూగారును కొందఱ ప్రతినిధులును వచ్చిరివారిని 12 గంటలకు తావలవేసిరి. 1-30 గంటలకువచ్చినది. పిమ్మట నాకేం అబ్దులు ఖానుగారి బండివచ్చినది. గొప్పయూరేగింపు జరిగినది. ప్రజలు అరమైలు మారమువరకు నిండియుండిరి. నెహ్రూ అబ్దులు ఖాను స్వామి శ్రద్ధానంద మాన్యసవపుల్లాగార్లు మొదటిబండిలో నాగేనులైరి. తలఃటికలదళములు వెంట్రులు వారిసమీపమున ఆశ్చర్యలకు వాలంటీరులు పతాకముల ధరించి వెంట నడచిరి. కొంతమంది మాలవ్యా మహాత్మ్య గాంధీ మొన్నగు వారధిలోపొందినబండ్లు వారి సమీపమున నుండెను. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు ఊరేగింపు లైట్ ప్రకటించుచుండి బయలుదేరినది. గ్రామప్రజలకు సంతోషముగా రైల్వేబండ్లవంశముండి గంట ప్రంభమువీధి మొన్నగు పినులనుండ నడచి చీకటి కుదువేరకు అతిసంతోషమునై కాంగ్రెసు కాలకు వెళుటల వాగును. మార్గములందు ప్రజలు కరతాళ ధ్వనులను జయజయధ్వానముల

నొందిరి. పుష్పవర్షమును కురిపించిరి. వివిధ చంద్రపాలు గారు కత్తులను వార్త క్రజలలో నత్తుల్పాహమున కలిగించి పది పాలుగారి బహిష్కరణపు పుత్తెరువువ్యవధియుండినట్లు ప్రకటించెదలేదు. పంజాబు నాయకులుగూడ విమర్శలచేయబడి నెహ్రూగారిబండిలోనే వచ్చెదరని వారిబండి వచ్చుటకు ముందు పంజాబు సంభాషించుకొనసాగిరి. అట్టివదంతి బయలుదేరినది.

సభాపత్రములు.

అమృతసరము, దివంగతుల 27:- నేటి సాయంత్రము 2-30 నిమిషములకు జేతీకు మహాసభ అందుకొరకు ప్రత్యేకముగ నిర్వహించిన మందిరమునందు గూడెను. మందిర మంతయు జనలచే కిక్కిరింప లాగుచుండెను. అందులో జనము కట్టక మైరి చాలమంది యుండిరి. రమారమి 14 వేల మంది సభకు దయచేసి యున్నారు. వారిలో 8 వేల మంది ప్రతినిధులు. నిర్దిత కాలమునకు ముందే లాలా హరికిషన్ లాల్, పండిత రాంభుజదత్తు, దాక్టర్ కియలా, దాక్టర్ సత్యపాలుగార్లు మందిరమునకు దయచేతు వారినిజూచి ప్రజలు తమ ప్రమాదమున వ్యక్తీకరించి యుండిరి. వారు వేదికపైని నిలువబడి యుండ పజలువారిని దర్శించిరి. వారినియాయుటతోడనే ప్రజలు రుదేహువరము, భారతమాతకు జేయని పాపుగంటవరకను కేకలు పెట్టిరి వారిపూలమాలలతో నలంకరించిరి. మందిరములో జనమధికముగ నందుటచే దానికవరల మరయొకసభ జరుపవలసి వచ్చెను. వారి నుద్దేశించి గంధి, పండిత రాంభుజదత్తు, కియలా, సత్యపాలుగార్లు వ్యవస్థించిరి.

సభాపతియు, నిదివర కా పదవిసంకరించిన వారును, శ్రీనివాస శాస్త్రి, సి. పి. రామస్వామి అయ్యగార్లును వేదికనలంకరించిరి. జాతీయగీతమును పాడినపాతక కాగ్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను.

అధ్యక్షుని కుడిపక్కను శ్రద్ధానందస్వామి, పండిత మదనమోహన మాలవ్య, బీజంట్లు, కన్యాలాల్, బి. చక్రవర్తి, మహమ్మదాబాదు రాజా, జిన్నా, నాస్సేరు ఇమాము, వారి సతిగార్లును, సభాపతికి ఎడమ పక్కను, తిలకు, నాకేము అబ్దులు ఖాను, గంధి, ప్రభువులును ఆసీనులై యుండిరి. సర్ దిన్నా వెట్టిట్లు, సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు, గోకర్ణ నాథమిత్ర, శ్రీనివాస శాస్త్రి, కస్తూరి రంగయ్యగారు, కే. నటరాజు, కే. వి. రంగస్వామి అయ్యగారు, బి. ఎన్. శర్మ, సి. విజయరాజునాచారి, బిపిన్ చంద్రపాలు, సి. ఆర్. దాసు, బంధుభావాతో నుండి విడుదలచేసిన పాంచాల నాయకులును వేదికమీద నుండిరి.

మహాోల్పాహము.

పాంచాల నాయకులను ఖయ్యుతోనుండి విడుదల చేయుటకే సమావేశము పరమోత్సాహముతో ప్రారంభమయ్యెను. సభాపత్రములను పూర్వమే ప్రతినిధులేమి ప్రేక్షకులేమి స్త్రీలేమి వేలకొలది ప్రజలు మందిరములోను బయటను సమావేశమై యుండిరి. వర్ష ప్రతిబంధకముచే మందిర మింకను జరిపూర్తికాదు. శ్రీ చక్రవర్తిగారు, వారి సతీమణియొక్కయు శిశువులకులను మందిరమునం దలంకరించిరి. 12-30 నిమిషములకే విడుదలయైన పాంచాల నాయకులు మందిరమునకు దయచేసిరి. వారినియూచి ప్రజలు తమ యామోదమును వ్యక్తపరచుచుండిరి.

సభాపతి 2-15 నిమిషములకు మందిరమునకు వచ్చిరి. వి. పి. మాధవరావు, ఎన్. సి. కెల్కార్లు, సత్పితానంద సింహ, ఎన్. ఆర్. బొమ్మన్, సర్ దిన్నా వెట్టిట్లు, జేవధరు, బి. సి. వెట్టిట్లు (సురేంద్రనాథబాప్టిస్టగారి అల్లుడు) వేరి వారాయణమూర్తి, దాక్టర్ అనసూరి, నాకేము అబ్దులు ఖాన్ మొన్నగు వారు వేదిక నలంకరించి యుండిరి. స్త్రీలు జాతీయగీతములు పాడిరి. కాగ్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. స్వామి శ్రద్ధానంద

గారు తరువాత స్వాగతోపన్యాసము చేసిరి. వారు హిందీ భాషలో సభ్యులకు స్వాగత మిచ్చిరి.

దేవాలయమునందు ప్రార్థన.

మందిరమునకు రాకపూర్వము సభాపతియు, తక్కిన వారును స్వస్థ దేవాలయమునకు వెళ్లి దైవమును ప్రార్థించిరి. చెన్నపురి ప్రతినిధులు.

చెన్నరాజధానినుండి 250 మందికి తక్కువగాకుండ ప్రతినిధులు దయచేసిరి. వారిలో సగముమంది ఆంగ్లము.

శ్రద్ధానందస్వామిగారు స్వాగత మడుగుచుండ వారి యుపన్యాసములో సర్ మైకేలు ఒడయరుగారిని గురించి చెప్పియున్నపుడు నిర్గుసిగ్గుల సభ్యులు కేకలు పెట్టి కేమెలు గారిపేరుతో క్రియాను ఆపవలెనని కలిసి ఉచ్చరించెదరని కట్టుకట్టిరి.

రాజప్రకటన

2.20 నిమిషములకు సభాపత్రము మయ్యెను. శ్రీమతి శరభాబేని చాదరాణి మొన్నగు స్త్రీలు స్వాగతములను పాడిరి. శ్రద్ధానందస్వామిగారు తమ యుపన్యాసమును హిందీభాషలో చేసిరి. చక్రవర్తిగారు ప్రకటించిన ప్రకటనకు భారతీయులు అందఱ కృతజ్ఞులై యున్నారని వారు తెలిపి ప్రజల కదిలకే దృఢముగనుండిన రాజభక్తి సాక్షులు దీనిలకు మరింత దృఢమయ్యెనని వక్కాణించిరి.

అధ్యక్షుని యెన్నిక

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సభాధిపత్యమును వహింపుమని కోరుచు ముస్సేరు ఇమాముగారు రుద్రస్థినించిరి. వారు ప్రశంసించుటకు ప్రారంభించిన లోడనే ఉరుదలో నుపన్యసింపుడని ప్రజలు కేకలు పెట్టిరి. ఉరుదుభాష తెలియనివారు సభ్యులలో చాలమంది యుండుటచే ఉరుదులకును తెలియగలములకును తాము హిందీలోను ఇంగ్లీషులోనుగూడ నుపన్యసింపదమని ఇమాముగారు నుడివిరి. వారు మొదట మాన్యభాషయగు హిందీలో నుపన్యసిందిరి. వారి ట్లునుడిచి:- సభాపతిని యెన్నుమని కోరుటకు నేను లేజితిని. ఆరుమాసముల క్రితము అమృత సరములో ప్రసంగించినయెడల నిర్బంధావాసము విధించియుండును. ఇచ్చటను నిర్భయముగ నుచ్చరింపవచ్చును. మాలవ్య, నెహ్రూగార్లు వీరి క్రమమున వీరిని యేర్పడెను.

తరువాత వారు ఆంగ్లభాషలో నుపన్యసింపదమని ట్లు తెలిపిరి:-

సభాపతిగ నెన్నుకోమని నేను కోరిందలసినవారు ఇటీవల చేసిన నేరమున ప్రజల కృతిజ్ఞులకు పాత్రులై యుండిరి. పాంచాలములో నల్లనలు జరిగినప్పటినుండియు నెహ్రూగారు నిరంతరము వారికొరకు పోతమ చేయుచుండిరి. వారు చేసిన పని నెవరును మరచి పోవాలను. నెహ్రూగారు సభాపతిగ నుండవలయునని ప్రజలందఱను కోరియుండిరి. వారిని మీరు సభాపతిగ నెన్నుకోమని కోరుచుంటిని.

కస్తూరి రంగయ్యగారు.

కస్తూరి రంగయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుమని ట్లు నుడిపిరి: పాంచాలమువారు తమకు సంభవించిన కష్టముల నన్నిటిని కాంతభావముతో భరించుకొనిరి. వారి కష్టముల యెడ చెన్నపురి ప్రజలకు చాల సానుభూతి యుండెను. వారికి వచ్చిన కష్టమును జాతీకంఠమున కలిగిన యాకారమున ప్రజలు భావించుచుండిరి. పాంచాలలకొరకు విశేష కుక్రమచేసిన నెహ్రూగారు సభాధిపతిగ నుండుట భావ్యముగ నుండును.

తిలకుగారు

తిలకుగారు తీర్మానమును బలపరచుమని ట్లుచెప్పిరి:- ప్రజలందఱును నెహ్రూగారు సభాపతిగ నుండవలయునని కోరిరి. వారికంటె నన్యము ఆపదవి స్వీకరింక తగినవారుండరు. కావున వారి నెన్నుకోమని నేను మిమ్ముకు కోరుచుంటిని.

బి. చక్రవర్తిగారు.

చక్రవర్తిగారు తీర్మానమును బలపరచి యి ట్లువ్యవస్థించిరి:- నెహ్రూగారు వండితులు, చాలపజ్ఞాతము. కార్యకర్తలు. వారియం దీగుణ విశేషము అన్నవని వారి నెన్నుకోమని కోరింతుడు. వారు మాన్యసేవకు లగుటచేతను, ప్రభాభ్యుదయమునకు పనిచేసినవారగుటచేతను వారిని సభాపతిగ నెన్నుకోమని కోరుచుంటిని. కష్ట కాలములో నుండినప్పుడు పాంచాలలకు వారు చాల సేవచేసిరి. స్పృహితుండన విలయమేర్పడుచుండును. జలియను చాలాభాగులలో చాలమంది ప్రాణములర్పించుటలను పాంచాలమునందు క్రబోధముకలిగి మీరందఱునిక్కడ సమావేశము కాగలిగిరి.

హాకీము అన్వేషణ.

హాకీముగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు నుడిచిరి:— సెషన్సు గారు బాలచాలలకు చాల సేవ చేసి యుండుటచే వారి నిట్లు సత్కరించు టుచితముగ నున్నది.

ఆనరబిలు రాయబహద్రులు భగత్ రాంగారు.

పాంచాలజేతము లగు ఆనరబిలు రాయబహద్రులు భగత్ రాంగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు నుడిచిరి:— పాంచాలల కొరకు నారు పడిన కష్టములను సేవ కందారచూచియుంటిని. పాంచాలచారిత్రములందు వారు భేద సేవ స్వర్ణాక్షరములతో మెరయుచుండును. వారి సేవ ప్రతివారికిని తెలిసియున్నది. వారిని తేలియ సభాపతిగ పెన్నుకొని గౌరవించుట ప్రజలకు విధియగును.

తదితరులు.

శ్రీనివాసరాస్త్రి, మున్నగు వారు తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మానమును సభ్యులందరు సంగీరించిరి.

పండిత మోతీలాల్ సెషన్సు గారి పుష్పములాలంకృతులుగ చేసిరి. వారు సభాసము సలంకరించి తమ యువస్వాసములొని కొన్ని రాగములను ఉత్తమాభాషలో చదివితరువార ఆంగ్లభాషలో సజస్వాసమును చదివిరి. ఆరుగంటలైన తరువాత సభాపతి తమ యువస్వాసమును ముగించిరి. తరువాత విషయనిర్ధారకసభ యేర్పడెను. తేపు 11 గంటలకు విషయ నిర్ధారకసభ గూడును.

సామవారము 11 గంటలకు సభ తిరిగి గూడును.

తీర్మానములను సంప్రదించుట.

పాంచాలలాయకులకు విడుదలచేసి రను వార్త అప్పుత సరములో త్వరగ వ్యాపించెను. వారు అప్పుతసరమునకు వచ్చెదరియు తెలిసెను. నేటియుదయమునను వారిని విడిచిపెట్టిరి సంగతి సభాగూటికి సంగ తెలియలేదు. సభాగూరు వాణుగుడిధనుల చేష్టకొన నారంభించిరి. నిన్నరాత్రి బొంబాయి మెయిలులో సభ్యులొకరు వచ్చి జేతమునకు మందిరమునకు దయచేసి ఆక్రమించునోరతో నాయకుల విడుదలగురించి తెలిపి పోలు బహుళలోని తమ యింటికి వెళ్లిరి. నేటిరోజున వారి యింటికి చాలమంది వెళ్లిరి. నేటి యుదయమున సభ్యులొకరు చాలవోట్లకు వెళ్లి నాయకులను విడుదల చేసినవార్త తెలిసింది. విడుదలైన నాయకులు సభకు వచ్చుటకు మీల కలుగుటచే జేతయసభను మొదట సభకొని నట్లు జరపక ఒకరోజు ఆలస్యముచేయుట బాగుగనే యుండెను. వారివిడుదలలకు ప్రతినిధులందుండిన యుగ్రభాకము కాంతించెను. దానివలన తీర్మానములలో చాలమార్పు చేయవలసి వచ్చెను. చివరకు పూచుండిన చాలమంది రైలుస్టేషనుకు విడుదల యైన నాయకుల ఆగమనము కొరకు నిరీక్షించిరి.

నాయకులు సంప్రదించుట.

మోతీలాల్ సెషన్సుగారి బహుళ శుక్రవారము రాత్రి వివిధరాష్ట్రావాసులగు 40 మంది నాయకులు గూడి సంస్కరణములను గురించియు సార్వభౌమప్రభుత్వమునకు పంజాబువ్యవసాయములగురించి యేమి చేయవలయునో యనువిషయమును సంప్రదించిరి. పంజాబులో జరిగిన సంగతులను గురించి ప్రభుత్వ యంత్రకపోవుటచే నాయకులలో కొందరు సంభాషణలు వెల్లడించిరి. మాటలు సంభులవారు తమతపోయ్యు ప్రకటించు జరకును దానిగురించి యేమియు చెప్పకద్దరటాడ కలదు. సార్వభౌమప్రభుత్వముగురించి తిలకు గావించుట వలెపించిరి. వారు తెలిసిన భావములతో తీర్మానసభలో చేరినవారిలో చాలమందిభావము తీక్రమించునని తోచుచున్నది. కాంగ్రెసు కమిటీవారిసభ శుక్రవారము జరుగను.

విడుదల యైనవారిపేరులు.

క్రిందివారిని లాహోరు జయమునుండి నిన్న సాయంకాలము విడుదల చేసిరి. — లాలాహరికిషన్ లాల్, పండితరాంభుదజు, నర్సిరాజ్, ఎన్. మోతాసంగు గారు లాహోరు. డాక్టరు కియూ, డాక్టరు సర్వేపాళు. ఎం. గులాబు మహమ్మదు, పాస్వామి అశుభవాసండు, పండితదీన చాగు, డాక్టరు గురుభగత్ రాయ అప్పుతసరము. లాలాజగన్నాధు గుజరత్ నాలా. డాక్టరుకనంకరాం, డాక్టరుదీనాస్ ఎన్. కపూసంగు; లాలాకృష్ణలాల్, భీమనాథును చూడరాతిగార్లు.

నాయకుల రాక.

నేడు 11 గంటలకు లాహోరునుండి కాంగ్రెసువైపునకు వచ్చెను. విడుదల యైన నాయకులలో కొందరు దానివిద

వచ్చిరి. కియూ, హరికిషన్ లాల్, పండిత రాంభుదజు, మోతాసంగు, లాలా అమరనాథ్ గార్లు వచ్చిరి. యెవందు గారిని మోటాగోవర్ జయమునుండి విడుదల చేయవలసి యున్నది. వారు నేటిరాత్రి రాగలరు.

మరికొందరి విమోచన.

మరికొందరిని నేటిసాయంకాలము విడుదలచేయకచ్చునని చెప్పకొనుట వచ్చును. రైలుస్టేషనులోనికి రాగానే ప్రజలు సంతోష భావములను చేసిరి. నాయకులు ఆరోగ్యముగనుండిరి. వారిని పుష్పములచే సలంకరించి మోటారులలో పెక్కింది తీసికొనిపోయిరి. కదిలేటందుకి ఆక్రమించు నుడిచిరి.

లాహోరులో విడుదల.

లాహోరులో వారిని నిన్నరాత్రి 6 - 80 నిమిషములైన తరువాత విడిచిపెట్టిరట. నేటి యుదయమున లాహోరు ప్రజలకు వర్తమానము తెలిసెను. వారు అప్పుతసరమునకు వెళ్లనిమిత్తము లాహోరు స్టేషనుకు వచ్చినప్పుడు చాలమంది ప్రజలుచేరి వారి యెవల తమసంతోషమును ప్రకటించిరి. చక్క చక్క స్టేషనులలోకూడ ప్రజలు వారిని గౌరవించిరి.

8 వేలమంది ప్రతినిధులు.

ఇంతవరకును 8 వేల మంది ప్రతినిధుల పేరులను నమోదు చేసిరి. పంజాబునుండి 8 వేలమంది బొంబాయి సి. పి. రాష్ట్రము నుండి 500 మంది, బెంగాలు నీహారునుండి 400 మంది, సింధు నుండి 800 మంది దీర్ఘముండి 200 మంది వచ్చిరి. రైతులు మొత్తము 8 వేలమంది ప్రతినిధు లుండిరి.

మరికొన్ని వివరములు.

ఆట్లీనునకు చాతతో 15 వేల మంది కొరకు చేసిన మందిరమునందుమోతాసంగులతో నేటిసాయంకాలము 220 నిమిషములకు జేతమునకు సభగూడెను. సభ ప్రారంభము కాకపోవుటకు పూర్వమే మందిరము ప్రజలతో నిండిపోయెను. దాని బయట ఒక సభను జరుపవలసి వచ్చెను. మందిరనిర్మాణమై ద్వారములను తెరిచిన వెనుక ప్రజలు మందిరములోనికి దొరకడ నారంభించిరి. నేటి మధ్యాహ్నము యెడగాము ముండెను. మందిరమును వలయాకారముగ నిర్మించిరి. దాని నిర్మాణమునకు తగినంత వ్యయం చేసెను. ఆ యేర్పాటులు మందిర సావకాశముగ జరిగియుండినవో మందిరము దివ్యవనం నుండెడిది. కాని సంగతికందర్బులనుబట్టి చూచియెడల యేర్పాటులన్నియుదివ్యముగనున్నవనిచే చెప్పవచ్చును. ఒకచూల ఆధ్యక్షుని దేదికయుండెను. ఆక్రమణ నాయకులకు ఆసనము లున్నవి. మందిరమున కిరువకలకు చక్కవర్తి గారియు వారి సభిమండేయ క్కయు చిత్రపటములను సలంకరించిరి. 10 గంటలయినకరు వారవాసులొ. రితవార తొకకు కియచేయ నారంభించిరి. తిలకుగావకు గాంధీ గారు రాగా ప్రజలు తమ సంతోషమును ప్రకటించిరి. జజ్జు ఖానుగారిని చూచివుడు తమ సంతోషమును వ్యక్తించిరి. వారిని పుష్పములతో సలంకరించిరి. బందిఖానానుండి విడుదలయై వచ్చిన పాంచాలనాయకులు వచ్చినప్పుడు ప్రజలు ఆందమునకు మిలి కనిపించలేదు. ప్రజలు వారిని చూచితోడనే జజ్జుభయభావములు చేసిరి. వారిలో నొకరితరువాత మోతాసంగు తమ వ్యభిజ్ఞతకు వెల్లడించుకొనిరి. వారిని వేరే దగ్గర వాసీలను జేసిరి. వారిని చూచి ప్రజలు ఆరుగంటలవరకు సంతోష భావములు చేయుచుండిరి అప్పుటికే మందిరములోను నిండిపోవుటవలన తరువాత వచ్చిన నాయకులు తమ స్థానములకు వెళ్లకుట కష్టముగ నుండెను. సన్యాససంఘ సభ్యులతో సభాపతి 2 గంటలైన తరువాతవచ్చెను. వేదికపై క్రిందివా రాసీకలె యుండిరి, పండిత మనమోహన మూర్తు; తిలకు, గంధీ, బీజంట్లు, జిన్నా, హుస్సేను ఇమాం, వారిశి, మహమ్మదాబాదు రాజాగారు, డి. చక్రవర్తి ఆర్ దాను, సి. పి. రామకృష్ణమిశ్రువు, కాశీ నాథు, నాగేశ్వరరావు, భోగరాజు పట్టాభినితా రామయ్య టంగుటూరి ప్రభాకరము, సర్ దిన్నా పెట్టి టు ఎన్. ఆర్ బామండి, కే నటరాజు, జి. కే. శేషభద్ర, శ్రీనివాసరాస్త్రి, శర్మూర రంగయ్యగారు. విజయరాఘవాచార్య, కే. వి. రంగస్వామి అయ్యగారు, ఏ. రంగస్వామి అయ్యగారు, పంజాబు నాయకులు, నిజామగార్లు, చాలమందిస్త్రీలు ప్రతినిధిరాగముగ వచ్చిరి. సన్యాససంఘమునందును వారు భక్త్యురాంధుగ చేసిరి. 2-20 నిమిషములకు సభాపతికరు మయ్యెను.

అధ్యక్షుని హిందీ యువస్వాసము.

అధ్యక్షులు మొదట కాండిలో నువ్వకొంది. ఇటీవల నే జబ్బుపడి వారు లేచియుండుటచే ద్విధగ మాట్లాడలేకం దిరి. చాలమంది ప్రతినిధులకు హిందీ తెలియకు. కావున ఇంగ్లీషులో సభ్యునిండుటకు పాంచాలమువారు అంగీకరింకనున్నది. నని వారుకోరిరి. ఉత్తరాధ్యక్షులు మొత్తము వారుమాటానారీకరణమును మందిరమునకు బయటనిలువనిడినవారికిచదివినిపించిరి. తరువాత వారు తమ యువస్వాసములొని ముఖ్యభాగములను చదివిరి. మధ్యమధ్యను సభ్యులు కరతాళస్వర చేయుచుండిరి. సిగ్గునీగ్గు అని కేకలువెల్లుచుండిరి. అల్లలలకు సంబంధించినపుడు ప్రేమయండి. 7 గంటలకు ఉత్తరాధ్యక్షులు చదువుట ప్రారంభయ్యెను. తరువాత విషయ నిర్ధారకసంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనుటకు ప్రారంభించిరి. మందిరములో కాంగ్రెసు కమిటీసభ ఆదివారము జరుగును. సాయంకాలము 6 గంటలకు సంస్కరణసభ జరుగలకు. దానికి లాలాహరిసరాజుగారు సభాపతిగనుండురు. టైంసెన్సరులలో తేపు జనగ్రహ సావేధసభ జరుగును. మాలవ్యగారు సభాధిపతిగ నుండురు.

వృత్తికాభివృద్ధియములు.

లక్నో, డిసెంబరు 27.—ఆంగ్ల రాజనీతిని ఆశ్రేపించ దగినపరులములో దేశీయసభ సమావేశముకావలసివచ్చుట సంతాపకరమని ఇండియన్ డెయిలీ టైమ్స్ గ్రాఫ్ ప్రకృ ముత్యమున్నది. భారతీయులు చేసినపనులకు గురించి ఉత్తరాధ్యక్షులలో నిర్వాక్షిణ్యముగ నాశ్రేపించిరి. చేసిన తప్పులను దిద్దుకొనుట కిట్లు యేట యుక్తముగ నుండును. ఇప్పుడు ప్రజలకు శక్తిపరిపాలనను నిచ్చుటకు ప్రారంభించిరి గావున ప్రజలు వికసింతుటకు నాయకులు మార్గము నిర్మించవలయును. వివేకముతో నటు చేసినయెడల రాజ్యపు సంకలితవారు తమ పూర్వము చేసిన తనని మెచ్చుకొనగలరు.

అధ్యక్షకోపస్వాసము

(నిన్నటితరువాయ)

నైతిక శాసన విచారణ.

మండలికొంది కేసులు విచారణ జరిగినది. ఆ విచారణ వలన ప్రజలకు భరింప నలవిగాని దుర్మత కలిగినది. వారికను కష్టముల నడభదించుచు నేయున్నారు. ఇంగ్లను వెళ్లకందల నుండి చెరపాలలో నున్నారు. వీరిలో చాలమంది కేసులు నిరపరాధులు. 108 మందికి ఉరిశిక్ష విధించబడెను. మొత్తము కిక్కురికినది గలిసి చూచిన 7871 సువస్థముల 5 నెలలు ఒక దేనుభవించినగాని తీరవు. యావజ్జీవద్యైవాంతరవాసములకు 20 వర్షములకుండుక తీర్కొనుటకు. కొరడాదెబ్బలు, జుల్మా నాలు సాత్రసవకవిరుచుకొనుట యన్నును కేసులమొత్త మింక నువరిగాతెలియడ, సామ్రాజ్యసభకు పంపబడిన తీర్కలనుబట్టి వై మొత్తములను తెలిసిరి. కాని అవిమూడ ను గ్రముదావని తెలియుచున్నది. అధికారుల తీర్కలలో చాలకే నులు వివరింపబడలేదు. ఇప్పటి రాష్ట్రాధికారి యీ తీర్కలలో చాలభాగముల తీర్కించెను. వ్యాయమునకు బయలు కవి కరము చూపబడెను. అన్యాయములకు కనికరము సహించుట గాదు. మళ్లీ గ ను గారు ద యా కి య డు గా వ పూర్వోన్మాదిగ వరిపాలనను నందరి కాక్యములను కొంతక రణ తగ్గించ ప్రయత్నించెగాని ఆతని కలకతన చెప్పసాధ చాచుములను ఖండించుటకు విలయు వివేకమును రైల్వేమును గూడ నికనికి లేవు.

సర్ మొకేలు ఓస్వాగు.

పంజాబులో జరిగిన ఆక్రమణలకు బాధ్యత చాలక రకు ఓస్వాగుగారువైసనే గలవని నిర్ధారణ యైసి. పంజాబుకు ఆలస్యము చూచిరి గా తియవలెనని ఆ తన సంతకము. నేతమును ఆలీనాయకులము చేయుట యిది ఆశయ నుడిచెను. అంతవరకును విధేయముగానండిన పంజాబునాయకు లివుడు ప్రతిపాటురైరని సాత్వములగు గూడ వారకు దుర పిత్రులు. ప్రమాదాశీస్యము చేయు నతరుకు ఆ రాజపురుషును గూడ సానిచ్చిస్తే సమాజులే. ఆతరు కిరవకేసులను ఏకము టికాప్రయోగముగ నైకొని విధుడయ్యెను. జేతసంతోధ మను వ్యాధి ప్రయతెను. కాన గరభప్రయోగములమును యెని కవాసవలను దానినడంచుట కాలము తీర్చుంచెను. మహా మారణము నాతికు తలపెట్టెను. అదియును విధవయ్యెను. కాని అదిని కావణమున వెళ్లవందలవంది ప్రజలను బాసిరి. వెళ్లకే నుండిభారతముగ్గురు పాల్వడిరి. జరణు డయరుముగ్గురు వారిచర్యల కన్నటికి నాకడే బాధ్యుడు. ఆ రాష్ట్రమును ఉద్యోగులు చేసిన కార్యములన్నిటికి నాకడే బాధ్యుడు.

మేము పుట్టిన భువు

పంజాబులో జన్మించునట్లు సంకల్పించి పీఠి తెలిసికొని యుండవలెను. కాంగ్రెసు సంఘము వారు పంజాబు లోనికి తెలిపి, అతడేమైన కల్పించుకొని ప్రజల వ్యవహారాన్ని? ఉద్యోగము పంపిన వ్యవస్థలను తప్ప తక్కినవానిని చేసి వైన కల్పించెనా? సానుభూతి చేయిన మామెనా? జరిగిన భూమి కలదు న్యాయము గా తెలిసి కొనుట కారాధ్యక్షులను కచ్చి వీధుల విచారణ చేసెనా? ఉమ్మడి ప్రజల గర్భస్థితి కాలని కనుకంపమైన కలిగినట్లు లేదు. అతడు మహాత్మా తీర్మానమును బడసెనా. అంగ్లేయుల విశ్వాసస్థానికైన తిలవి సామ్యభాముని మూలకముగా నది కావదని మొనగి. ఆతడొకప్పుడు 'వెంటెరెట్' నెరవేర్చెను? రాజనీతి తెల్లనగించెను? మైతలు కంఠకొలిచి ప్రజలను హతమొనరించి వేలకొలిచి ప్రజలను అవ్యక్తములపాలు చేయుచుండ జాతనికి చిరుకుట్టినట్లైన నందకుండుటయు అతడొకప్పుడు రాష్ట్రమునక కన్నెత్తెమైన చూడకుండుటయు విశ్వాస లభించునా? బ్రిటిషు జరిపాలనను గల భర్తృపర్యాయము గూర్చియు బ్రిటిషు వారి ప్రభావాలని గూర్చియు అంగ్లేయులు చాల అభిమానమును చూపెదరని మనముచింతము. గాన నీ ప్రభువు తనవిశ్వాసమును సరిగ నిలపెనా? తనప్రభావాలని కాపాడెనా అతనిమనమును వాటిను భాగంగా మోచింపవలెను. బ్రిటిషు జరిపించితి ప్రజా సంఘములకే భారతీయులు న్యాయమును బడయ గోరుచున్నారు. బ్రిటిషు ప్రజలెట్టి ఘాతుకములను గావించెదరా? ఘాతుకక్రియల మొనరించినవారి ఆపరాధములను కష్టిపుచ్చ జూడెదరా? తనప్రక్కవైననే భారతీయుల భావన చ్ఛాన మాధారపడి యున్నది.

పంజాబు గుణసాతము.

ఇటీవలజరిగిన కార్యములను పంజాబు విషయముల కధికమగు ప్రాముఖ్యత కలిగినదిగాన నేను వానినిగూర్చి పాచ్చుగా వివరింపవలసివచ్చినది. మనము ప్రార్థనయ్యెనులతో నిరంతరకృషి నలుపవలెన. త్యాగము వొనరింపవలెన. కష్టముల భోగ్యవలెను. అని మనమును కాలస్యమును బూను వారు ను ఆ కాలస్యములను గానినొందవారును గూడ గౌరవమును గోల్పోవురని అంగ్లేయులను ప్రహేళికపెట్టి యున్నది. స్వాతంత్ర్య సంక్షోభమును బూనిన ప్రాచీన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందే యువుడు స్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరములగు కృత్యములు జరుగుచున్నవి. చిన్న జేతముల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు బ్రిటిషు జేతము సమరమునకు దిగిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందే యువుడుగూడ నొక పెద్దజేతము స్వాతంత్ర్య విరహితముగా నభివృద్ధిచున్నది. బెల్జియమునందు జర్మనుల కృత్యములు నిరసించబడినవి. గాని యిండియా జేతమున జర్మనుల కృత్యము నమగ్రముగా నున్నది. అత్యధము ననుసరించువారు ప్రాంతీకమునందున్న ను కల్పింపజేసినందుననే ధేదమేమియునుండదు. ఇటువలమే వారికి నుక ప్రసాదము. మైకావ్యకత అన్ని ఆత్మకణములను వాగ్దానము. ప్రజలలో భీతిని కలిగించుట కెట్టి వారు ను కృత్యముల నొనరించి ను కనికరము నియే వారికి తోచును. సహజ సామాన్యమైతిక ముక్తియు వారి కలకెక్కవు. కాంగ్రెసు బ్రాహ్మణుని వాడు భావించును. కాన అంగ్లేజేతము వారు గుణసాతమును ప్రహేళిక సామ్రాజ్యమునందే దిట్టిప జరుగకుండ జేయవలసియున్నది. మన మానవాళియును భాగ్యత లేని నిరంతరకృషిల స్వాధీనమందున్నంత కాలమును మానవులను స్వాతంత్ర్యమును రక్షింపబడవంత కాలమును సంస్కరణములను కలపెట్టుట మాస్యాపదము.

సంస్కరణములు.

మన జేతములలో కొందరు పీఠికి సంకీర్ణించిరి. మరి కొందరు పీఠి నిరసించిరి. కాంగ్రెసు సభవారిక తీర్మానమును పొందుకొనెను. పార్లమెంటువారు నిర్ధారణచేసిన దానిని కాంగ్రెసువారు తిరస్కరించును కధికారములేదు గాన వారి ఆమోద మనానరముగాని గతీకరణమున సభవారు చేసిన తీర్మానమును గవరించుట క మన ర మేమియును యిచ్చుటవలన వారు గోరించుటలేదు. ప్రజల యిష్టము సాధనమునకు చేయబడలేదు. కాంగ్రెసువారు కోరిన నుభ్యు కునభ్యుచియునైన చట్టమునందు లేవు. కాని మనము చట్టమును గురిసింపజూడదు. ఇదివరకు మన ఆమధికముననే కొన్ని ఆంధ్రావేల తీర్మాన మనకు లభించుచున్నది. కాన లభించినంత చట్టములను నుపయోగించు కొని తిక్కిన వానికి

విరామము లేకుండ నాంధ్రోత్సవ మొనరించుట యే మన కర్తవ్యము. మాంటాగూగారు నివృత్తుల భావముతో చాలకృషి సలిపిరి. గాన మనము మన ఆమోదమును వారికి విశేషపదపతెను. వుద్యోగుల ఆక్రమములను కొంతవరక న నివారించుటకు మనకధికార మేమియును లభింపలేదు. పౌర స్వాతంత్ర్యముకలగలేదు. ప్రజల సహజస్వాతంత్ర్యములను సంరక్షింపవలెను నిబంధన ముండవలెనని ప్రజ లేకగ్రీవముగా కోరినను ఆనిబంధనమందులేదు. తునిబంధన మనవరముని బొంబాయి ఢిల్లీగరములందీ సభవారు తీర్మానించిరి గాని అవ్యక్త కత యిటీవల మరింత స్థిరపడినది. మనస్వాతంత్ర్యములు వంజాబునందు ప్రాధికార భంగమొనరింప బడెనుగాన నీనిబంధన మత్యవకరముని మరింత స్పష్టమైనది. ఇది అత్యవసరముని కలంపని వారె వ్యవస్థ నీ జేత ముండుండదు. దీనిని గూర్చి మన క్రొత్తనులు కృష్ణముగా సంయోగ సంఘముల వారికి తెలిపిగాని వారు దానిని పేర్కొనవలెన లేదు. కొత్తచట్టమున చాలభాగము పూరింపబడవలసియున్నది. దానిని పూరించుటకు మరల నుద్యోగులే. వారు జేయుమామూలులబట్టి చట్టముయొక్క యుపయోగముగలగలములు ఏర్పడును. ఇంకను సంఘము లేర్పడును. విచారణలను జరుపుట వివరములను స్థిరపరచును. ఏమియునునుగూడ ప్రజాభిప్రాయము చూటింపబడలేదు. ప్రస్తుతము స్వతంత్రపాలనమును మన మనస్సుల మని సంయోగ సంఘమువారు వివరించిరి ప్రస్తుతము స్వతంత్రముగానైన చాధ్యక్ష నియోగమునందని వారు నూచించిరి క్షయం నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమునుగూడ వారు నిరసించిరి. గవర్నరుజనరలు ఆధికారమున కెట్టి భంగమును కలగకుండ జూచుటయే ప్రధానముగా వారు భావించిరి. గ్రాండు కమిటీలను తీసివేయుట యొకటి మన కనుకులము. రాజప్రతినిధి సభయందు ముగ్గురు భారతీయులను నియమించుట అనుకులము. భూమినిస్తుకగూర్చునాడ ముందు కొంత అనుమతి నుజరుగవచ్చును. అధిక స్వాతంత్ర్యము నామమాత్రము. పార్లమెంటు విచారణ గౌరవమునకు భంగకరము. స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చుటకుండుట 10 ఏండ్లవరకును మరలవిచారణ జరుపవలసియున్నగునది ఆకాధికరణము. నేను చెప్పడమైనదాని నంతయు చెప్పితిని. మన కధికమగు భాగ్యతగలదు. దానిని తామందరును నిర్వహింపవలసి యున్నది. మనకు వాక్స్వాతంత్ర్యమును వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమును భావకాక్రమ స్వాతంత్ర్యమును కావలెను. పాశ్చాత్య ప్రజా పరిపాలనను సఫలముగా కాలెను. కాన అన్ని సామ్రాజ్యములలో నుత్తమములైన దానిని ప్రహేళికపెట్టి యున్నది. ఎల్లరికిని సంపూర్ణవికారము కలగ నవకాశ ముండవలెను. స్త్రీలకు వాక్యము ప్రాధికార తొలగవలెను. మనవిధేయకాంత్యము నశింపవలెను. ధనిక ధన హీనకవిధేయ తొలగవలెను. నిద్ర సర్వజనులకు భయము రావలెను. ధనికులను భూస్వాములను కృతసాయకులను కార్మికులను ఒత్తిడికలిగింపజూడదు. కార్మికులకు గౌరవమునుసంపద యును హెచ్చవలెను. వేదవిము తొలగవలెను. అత్యధ జీవితము సౌఖ్యప్రదమగును, గాని అది యింకను అలస్యముగా నున్నది. అయినను మనము నత్యధనే ఆక్రయించి పురోగమము నలుపవలెను. వైద్యమునే ఆక్రయించి గవ్యస్థానమును చేరవలెను.

అధ్యక్ష కోశస్వాసము.

అధ్యక్షులు శ్రీ సార్యభౌమ ప్రకటనమును గూర్చి యిట్లు తెలిపియుండిరి. ఈమహాసభా సమావేశ సమయమున శ్రీసార్యభౌముడు ఉదారభావపూరిత మగు తన సంజేతము నంపి ఆకాశరణమును ప్రసరింపజేసెను. రాజకీయ నిర్బంధములను వారి నెల్లరను వదలి జేయ వలసినదనియు, రాజప్రతినిధి యీ విషయమున యుక్తాయుక్త విచేదనము చేయవలసిన దనియు అసంజేతము నుకవుచుండెను. మనకష్ట సమయములయందు శ్రీ సార్యభౌముని ప్రేమ పూర్వకవాక్యములే మనకు మనస్థానిని కలగజేయుచున్నవి. మేముందులకు శ్రీవారికి రాజకీయ ప్రాధికారమునందును మనకునున్నారము. వేషమునువరాజు రాజ్యపు శీతకాలమున వచ్చెదరని తెలిసికొనుట కెంతయు సంతసించుచున్నారము. వారి నాయకత్వముక్రింద భారతజేతమునకు సంపూర్ణ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము జేయగాక యిది శ్రీసార్యభౌముని ఆభిప్రాయముతో మారుకూడ యేకధినికులని నమ్మచున్నాము. ఆ ఆజ్ఞాసారముగానే నిర్బంధములను పంజాబు నాయకులు విముక్తికొంది. జేతాధ్యక్షులునుగూడ వారు కష్టముల ననుభవించిరి. కాంగ్రెసు సభాపక్షమున వారిని నేనెటు కాహ్వా

నించుచున్నాను. వారు పడినకష్టములు వ్యభకాలేదు. అందరి గుణసాతములను జూచున, మనమును గూడ నేర్చుకొనుచున్నాము. పిమ్మట భారతజేత స్వత్య ప్రకటనముగూర్చి అధ్యక్షు లిటుల నుడివియుండిరి. కాంగ్రెసువారినివ నుమన సరియగు విధమున వర్ణించిరి. సంస్కరణము లేటులన్నను, అందు స్వత్య ప్రకటనము తప్పక జేర్పబడవలెనని ఆ సభవారు ముక్కువకాగించియెంతయు సురుంజనము. భారతజేత స్థితిగతుల బట్టి యొచ్చుచుండెదల, ప్రస్తుతమున్న కఠినకానములను తొలగించి, ముందటి కానమును నిర్మితము గాజుండగ కట్టుబాట్లు చేయుటత్యవసరము. అది లేనిచే రాజ్యాంగ ఆక్రమమునందలి సంస్కరణము లేనియు కృత్రిమముగా జరుగజాలవు. సంపూర్ణ స్వరాజ్యముతో బాటు స్వత్యసంకల్పణ ప్రకటనము గావించుట బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున వాచారము కాదని కొంద రాజేపించుచున్నారు. కాని, మనము సంపూర్ణ స్వరాజ్యమున కింకను చాలదూరమున నున్నారము. సహజ స్వత్యములను నిర్మూలించుటకు భారతజేతపు నిరంతరకాగించు ల కింకను అధికారముకలదు. ఒకవేళ సామ్రాజ్యస్థ సంపూర్ణ స్వరాజ్యము లభించినను, తనప్రకటనము నేల జేర్చుకూడ దో యూహించజాలవలెను. ఇంతవరకును స్వపాలనా కోభితులగు ప్రజేతముల కీయవసరము కలగలేదు. కాని కార్యనిర్వాహకవ్యవహార ప్రజల సహజస్వత్యములకు భగ్న పరచ నుద్దేశించు జేతములలో భాగ్యతా యుతములగు కాననసభలవైకుండ నిట్టి నియమములను విధించుటవసరము. ఆమెికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో నిట్టి ప్రకటనము జరిగినది. ఫిలిప్పైనుదీవులకు గూడ నిట్టి ప్రకటనమే యొసంగబడినది. ఈక్రొత్తకానము బ్లాంకు తెల్లనైనదని. దీనిని పూర్తిచేయుటకు భారత రాజ్యాంగ మంత్రీ అనుమతితో బడి కార్యనిర్వాహకవ్యవహార వారికధికార మిచ్చబడినది. ఈ కార్యములను నీసంస్కరణ నూచనము మరుగుపడవచ్చును. ఇంకను అనేక సంఘముల నేకవిషయమున లేర్పరుపబడవలసి యున్నవి. అవి యెన్నియు జరిగిన తరువాతనే యీ అట్ట అమలులోనికి వచ్చును. జానుంటు కమిటీవారు యీ కాననమును కొంతవరకు దూరంకము గావించిరి. కాని వారు నడిచినటుల బిల్లులోని ప్రధానవిషయము లట్లేయున్నవి. 1917 సంవత్సరపు కాంగ్రెసువాడ ఆగస్టు, 20 ప్రకటనమును జేకాభిప్రాయమును తెల్లడించిరి. 1918 ఆగస్టు కాంగ్రెసువారు సంస్కరణ విధానము గూర్చి తమ ఆభిప్రాయమును తెలిపిరి. ఢిల్లీ కాంగ్రెసు సభ వారు స్వాతంత్ర్య న్యాయ స్వతంత్ర నిర్ణయ నూతనములను కాంక్షించిరి. కాని జానుంటు కమిటీవాడ మిగుల సంకుచిత దృష్టితో వర్తించిరి. ఈబిల్లు "భారతీయులను ప్రభుత్వకార్య నిర్వహణమును నేర్చుకొనుట కవకాశమిచ్చుట కుద్దేశించబడిన దనుజేతముతో జానుంటు కమిటీవారు దానినందున వరణల జేతముతో యిరి. ఈ సమయమున కాంతి, ముకరి పాల వారక్షణము రాజప్రతినిధి కశంకతమై యుండవలెనని కలంపిరి. గ్రాండుకమిటీ వద్దతి మిగుల ప్రతిఘటనపద్ధతిగా నుండుటచే, జానుంటు కమిటీ వారు దానిని తొలగించివైచిరి. ఇది కాంగ్రెసు సభకు కొంత సంకుచితవకము. గ్రాండు కమిటీ విధానము ప్రస్తుతకానన సభాధికారమును గూడ తగ్గించురీతి నుండెనని మొక్కుప్రభువు కూడ అంగీకరించెను. గ్రాండుకమిటీవద్దతిని మితవాదు లంగీకరించిరి. కాని, భారతకార్యనిర్వాహక సంఘాధ్యక్షునకు కాశ్య క కానని నిర్మాణాధికారమును జానుంటు కమిటీవారు రాసంగి యుండిరి. దీనికీయుండుగ భారత రాజ్యాంగమంత్రీ అనుమతి కూడ అవసరము లేదట. ఇది యెన్నియు పార్లమెంటు సభ వారి సమ్మతిని బడసినది. ఇది జేతమున కంతయు ఆకాధికారముగా నున్నదనుట నిస్సంశేసము. ఏది యెట్లున్నను, ఒక మనుష్యుడు ప్రకంచమందలి 1.5 కంతులకు సంబంధించిన కాననములను నిర్మించు అధికారము గలిగియుండరా దని కా అభిప్రాయము. రాజప్రతినిధికి గల ఆధారబాధికారము భారత రాజ్యాంగ మంత్రీయొక్కయు, కానున్నసభవారి స్థాయిసంఘము యొక్కయు, పరిశిలనకు లోబడియుండు నని మాంటాగూగారు తెలిపియుండిరి కాని అత్యంతమున లాభములేదు. ఇదికాననబద్ధ మగుట అత్యవసరము. లేనిచో యీ అధికారము కలదు చాలవచ్చుమును సంధించును. ఇంత వరకును భారతప్రభుత్వమువారి భాగ్యతానిర్వహణము మన కాకాధికారముగా నున్నది. ఒక కేతాబ్దుమునందే ఉపయోగింపబడని కానననిర్మాణాధికారముల చెలాయించబడుచున్నవి.

సంస్కారమునకును కీర్తిబడిన అధికార మితరకార్యములకు నూడ వినియోగపడుచున్నది. వీనికి తగిన నిషేధము అండుటవలన.

ప్రభుత్వమువారికిని రాజప్రతినిధిని గల అధికార మపారమని యిందుములమున తేటపడుచున్నది. కానననభ వా రామోదించిన కాననమున తిరస్కరించు అధికారము రాజ ప్రతినిధికి గలదు. మరియు, యాక్రొత్తగానన ప్రకారము కాం కి భంగకరమని తోచినయెడల యేర్పాటునకు బిల్లుచక్కనను కానననభలయందు రాజప్రతినిధి చేయవచ్చును. ఇంతేగాక వీనికి భిన్నముగ తన యిష్టమునట్లు కానన నిర్మాణము గావించవచ్చును, దీనికి తరువాత భారత రాజ్యాంగములై అమలుతి అవసరము. ఈ సమయమున కామత్సరభలో కాం గ్రెసు పక్షమున మాట్లాడిన శివప్రభు బెకెన్వూరుగార్లకు మనము కృతజ్ఞులము. అన్ని విషయములను రాబోవు గవర్నరుల యొక్కయు, రాజప్రతినిధుల యొక్కయు మండిస్త భావమున మనమాధారపడవలసియున్నది.

అయ్యత్యుత క్రిత నిర్ణయమున నూడ గవర్నరులకును, రాజప్రతినిధిని యిట్టి వికాలాధికారము యొ నంగబడి యున్నది. ప్రత్యేక కోకాగార విషయమున బాటు కమిటీవారు తొలగించుట మంచిది. కాని వారు దాని స్థానమున నుంచిన విభావము సంస్కృతీకరము కాదు. అందు మూలమున అధిక విషయములపై కానన సభలకుగల అధికారము వామమత్ర మగుచున్నది. ప్రభుత్వము త్ర కాఖా విషయ నిర్ణయమున కానన సభలకు పలుకుబడిను క్రమే యుండవలెనని నునము వాంఛించితిమి. ఈ విషయమున భారతీయులలో భేదాభిప్రాయములు లేవు. వీనికి బెదిరి భారతీయభుత్వమునూ క్రొత్తపైచేసిరి. ఇప్పుడే శంకర్ నాయకుగారు కనభిన్నాభిప్రాయమును బెలిసి, బేకి యల కృతజ్ఞతను గడించిరి. మన యాకోర్కెనే బాయింటు కమిటీవారు నిరాకరించిరి. మరియు గవర్నరులకు యందు కష్టములు రాగలవని తోచినయెడల యూదువర్సముల వరకును అధికత్ర నిర్ణయము చేయుటకు అరిగి కధికార మిచ్చబడి నని. ఇదియిట్లున్నను బిల్లును బాయింటు కమిటీవారు అనేక విషయములలో వృద్ధి చేసిరిని అంగీకరింపక తప్పదు. రాజప్రతి నిధి కార్యనిర్వాహకసభ తోనికి నిరువురు భారతీయ సభ్యు లుండునట్లు పేరెన్నుట చేసిరి.

భాషావిభజనము.

బాయింటుకమిటీ వారు నిర్ణయించిరి ప్రభుత్వము త్ర ప్రజాయత్ర కాఖావిభజన విషయమై నేను ఎక్కువగా మా టలాడెడి రిలవలెను. శిష్టుకాలములోనే ఆమోదించబడు చట్ట ముగల వివరములు తెలియగలవు. కాంగ్రెసువహసభవారు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము కోరియున్నార (ప్రస్తుతము మనకు ద్వంద్వప్రభుత్వ మొసంగబడినది. ప్రజాయత్రకాఖ యందు ప్రజల కిచ్చిన అధికారము జూచి కొదవ వామలగు చున్నార. ఫీతాంకమిటీగారి నిరీక్షకమునలనున్న సర్ శేకర్ నాయకుగారి భిన్నాభిప్రాయకటన వల్లనున్న, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రతికూలపు నలహలకు పార్లమెంటు వారు నిరాకరించిరి. విద్య, జాత్రము ప్రజాయత్రకాఖయందు చేర్చబడినది. అయినను ఈ విషయములందు ప్రజాప్రతినిధు లకు తగిన అధికారము లేదు. విద్య ప్రజాయత్రకాఖయందు చేర్చబడినను, నూతనశ్వవిద్యాలయములు, బెనారస్, కల కత్తె, విశ్వవిద్యాలయములు, ప్రభువుల కళాశాలలు, ఆంగ్లే యల కళాశాలలు, బెంగాలునందు మధ్యమవిద్య, కాస్త్రు, పరి ప్రాచీక కరికోధన ప్రతిస్థాపనములు మున్నగువి ప్రజాయత్ర కాఖయందు చేర్చబడలేదు. ప్రాథమికవిద్య ఉచితముగాను నిర్వంధముగాను నుండునట్లు చేయవలె నన్న అధికసాకార్యము తెట్టియియు ముక్రల కియ్యబడలేదు.

వ్యవసాయము ప్రజాయత్రకాఖయందు చేర్చబడినది. అయినను నీటిపారుదల, నేలను మున్నగు విషయములు ఈకాఖయందు చేర్చకుండుటచే ఎక్కువలాభము కలగ నేరదు. ప్రత్యేక అభివృద్ధి ప్రజాయత్రకాఖయందు చేర్చ బడినది. అయితే యాకళాలలు, గనులు, పడరలు, నాణ్య లులు, రేవులు మున్నగువిషయములపై అధికారము మంతుల అర్హుడనందన గొత్తలాభము కలగనేరదు.

ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము

కొంచెముగా ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మియ్యబడినది కొందరు నంతోపడుచున్నారు. దేశమునందు వ్యాపారాభివృద్ధికి య ఖ్యములకు కష్టము, టాంప్ మున్నగువి ప్రజాయత్రకాఖ యందు చేర్చబడలేదు. వీటిపై అధికారము మంతుల కిచ్చిన

వృద్ధి మనము ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము పొందినవార మగుచు న్నాము. హిందూజాతీయ వర్గవిషయములందు బ్రిటిష్ వర్గ భుక్త్యువారికి అధికార ముండవూడ దనియు, వ్యాపారసం బంధమును కన్నులను విధించుటకు ప్రజలకు అధికారముండరల యు ననియు మనము అనేకపర్యాయములు కోరి యున్నాము. బ్రిటిష్ వ్యాపారములకు లాభకరమగునట్లుగా భారతీయుల వ్యాపారము ప్రభుత్వమువారిచే మార్పుబడుచున్నదను అభి ప్రాయము ప్రబలుచున్నది. బాయింటు కమిటీవారు నివేదిక మందలివిషయమై ఇల్లు వాయుచున్నారు.

“హిందూజాతీయ ఆర్థికవిభావము లందఃనందలి నైయు హాననందు నిరారణమును చున్నదను అపోహము ప్రబలి యున్నది. ఇట్టిఅపోహలకు ఎట్టికారణము కలదునుటలేదు. కావున ఆర్థికవిషయములందు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు భారతసామ్రాజ్యకాననసభవారు ఏకీకరించి ఒక తీర్మా నమును ఆమోదించిన, అట్టి తీర్మానముపయ ఇండియా కార్య దర్శి ఎట్టి భిన్నమైన ఉత్తరువును ఇయ్యకూడదని కమిటీవారు అభిప్రాయపడు చున్నారు. అయితే సామ్రాజ్యకాననసభ వారి తీర్మానము, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునకు చేరిన యితరదేశ ములు, ఇతర రాష్ట్రములకును గల ఒడంబడికలకు విరుద్ధమైన వో అట్టివిషయములందు ఇండియా కార్యదర్శి అతీర్మానమున నరెంచుటకు అధికార ముండకలెక.”

నేను యాక్రొగ్రెసు కమిటీవారి ఉదార అభిప్రాయ ములకు సంకీర్ణము వాని అభినందించెదను. కాని వారి అభిప్రాయముల కొనసాగునని నేను తలంపక. మనము బాధ్య తా మత్రప్రభుత్వము పొందిన గాని నిజమైన ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము మనకు కలగదు. (నశేషము.)

ప్రజ్ఞాపనాటకము, చెప్పపురాంధ్ర పథ:

నిన్న సాయంత్రము చెప్పపురాంధ్రపథవారు బిల్డియూ పుర మండలమున ధర్మరతు కృష్ణమూవార్తముగారి ప్రజ్ఞాపనాట కమును పర మాహాదళముగా ప్రదర్శించిరి. ఈ సందర్భమున మహావిమదలమైన వాగ్దయికిటి తెలుపవలసి యున్నది. చెప్పపురాంధ్రపథ స్థాపకులలో నొకరై మొదటినుండియు సభాసమాకోకాభ్యుత్థులుగ పనిచేయుచు నున్నవధముల సభ యం దత్యంతానురాగము మాపుచున్న ఇంగ్లీష్ మోటార్ నైకిట్ ఇంప్రొంగు కంపెనీ ప్రాత్రములకు వారణా సి నూర్యారావుగారి కుమారు లిరువురు లరకుకనాటకమునను కృష్ణలీలా నాటకమునను పాత్రధారులై అతివాచకత్యము తో ప్రేక్షకుల రంజిత చేయుచుండిరి విషయము పాతమ లెరుంగనిది కాదు. అయితవున సోదరులలో నొకరగు మల్లూ రావు కొన్ని దినములు జ్వరపీడితుడుగా నుండి నిన్న నే పరమ కుడిచినట్లు తెలుపుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నారను. పాపము ఈబాలుర ప్రదర్శనైపుణ్యమునకు మెచ్చి సభవా కిరిని కొక బంగారు క తి క మును బహుమాన ముగా విచ్చుట కు నిర్ణయించిరి. శేపు మంగళవారము సాయంత్రము 5-80 గంటలకు సభవారు బిల్డియూ పురమండలమున ప్రదర్శింప బోవు కృష్ణలీలా నాటకమున ఈబాలురు ప్రథమ కృష్ణ నేషము ధరించుననియు అత్యధినికా బంగారు పతకము బహు మానముగా నొసంగబడుననియు కుతూహలముతో నెరుకు చూచుచుండు ప్రేక్షక లోకమునకును చెప్పపురాంధ్రపథ వరు ఈ బాలుర మరణముగిరిని విచారకారణ మనివో ఇక తిలంధ్రుల విచారముకు మితిమీరునా? ఈ బాలురు నా ట్యుకళాకాళముననే కాక తక్కిన తెలివితేటలయందును సుగుణ సంపదయుండుకూడ మిగుల మిష్టయని తెలియక చ్చుచున్నది. భగవంతు డిరిని యంతరాత్మకు కాశ్యతా నంద మొసంగునుగాక! ఇకని దరిదంధులకును సోదరి సోదరుల కును మా సామూహిని వ్యక్తీకరించి వారి నోదార్చుచున్నా రను,

మిత్రమండలివారి ప్రత్యుత్తరము.

పార్వతి, డిసెంబరు 28:—డిసెంబరు 15 క తేదీని జర్మకు లుపిన నోటునకు మిత్రమండలివారు తగిన ప్రత్యుత్త ర మిచ్చిరి. అదిగాక జర్మనీ ఆర్థికకష్టములకు మిత్రమండలి వారు బాగుగ నెలుకుచు రినియు, జర్మకు నాకాశ్రయమునం దలి సాయగ్రహిస్తూ తాము తప్పు ఉజ్జాయింపు చేసినట్లు జ ర్మనీ రూఢిగ తెలియబరునెడల తమకోరికలు తగ్గింపబడు ననియు మిత్రమండలివారు చెప్పిరి. ఇందుల కియ్యలయు ప్ర త్యుత్తర మతియఖ్య మైనది గనుక బెర్లిన్ అధికారులతో నాలోచింపరలయునని చెప్పి వామవెర్సి నెరు గారు బెర్లిన్ న కేగిరి.

బత్తారి సరసవిసోదిని

స భ వారు

1919 డిసెంబరు 30 తేదీ మంగళవారం సాయంత్రం

లవ-కుశ నాటకమును

ఆర్యవియనువీధి లోనుండు

గోకేత్ హాలునందు ప్రదర్శింతురు.

గొప్ప కుస్తీ పందెములు

బెంగుళూరు నగరమునందు 1920-వ సం॥ము జనవరి నెల 17-వ తేదీ శనివారము మొదలుకొని మైసూరు జింఖానావారి రెజ్లంగు టోర్న మెంటు వారి అనుగ్రహమున కొన్ని కుస్తీ పందెములు జరుపబడును. రూ. 500, 300, 200, 150 ఘన మైన బహుమతులు పందెములో జయమొందిన వారి కొసగబడును. ఇందు కరుదెంచుట కిష్టము గల పోటీదార్లు ఈ క్రింది చిరునామాకు దర ఖాస్తులను 1920-వ సం॥ జనవరి నెల 5-వ తేదీ లోగా పంపుకొని ఇతర వివరములను కూడ తెలిసి కొనవచ్చును.

ఆర్. సుందర రాజ్

ఆర్గనైజరు,

7/14 మట్కోడ్డు, శంకరపూరు,

(1975)

బెంగుళూరు సిటి.

R. SUNDARA RAJ

ARGANISER,

7/14 Mutt Road, Shankara Pure,

Bangalore City.

చంద్రరేఖావిలాపము

హాస్యరసప్ర బంధరాజము: నూచిమంచికర్ణకవి ప్రసీకము “ఈకృతికి నయముగాఁ గృతి - నే కవులును జెప్పు చాల రిదిలిరుదము.” -జగ్గకవి. రెండవకూర్పు. 12.

అపూర్వసంఘసంస్కరణము

కాలానుగుణ మైన “యద్భుత గ్రంథము.” “అక్షర లక్ష లిచ్చినను చాల” దని పొగ డగన్నది. అ. 8.

వసంత సేన

అతియనోహర మైన యభినవకావ్యము పెక్కు నత్రికల మెప్పు విడదీసినది. 0-8-0.

నీతికథాసంగ్రహము

చిరకాలమునుండి పాఠ గ్రంథము. 27,000 ప్రతులు వ్యాప్తిలోనున్నవి. అందఱు చదువదగినది. అ. 4.

కాశ్మీరీ గోపాల రావు గారు, 4, ఆచారప్పక నందు, బాద్మిటోన్, మదరాసు.

శ్రీ నెల్లూరు ఆంధ్ర భాషాభిమాని

స మా జ ము వారు

వీరభూమాభ్యుత్థులు (మహోపాధ్యాయ) బ్రహ్మశ్రీ, వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిలవారిచే రచియింపబడిన

ఉష తేదీ 30-12-1919 ది

శాకుంతలము ,, 2--1-1920 ది

అను నాటకములను

బెజవాడ మైలవరము ధియేటరులో

రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శింతురు.

కొ. వెం. వరద రావు, సహాయ కార్యద్రు.

జాబులు.

ప్రీతికు సహాయము

అయ్యో, గవర్నరు మొట్టమొదట ప్రీతి విద్యార్థిని నిమిత్తము పట్టాభిషేకమున భాగీరాథులను కృత్రిమమునకు నుపయోగించుట కృష్ణులను ఉండవలెను. అంతరాలలో చదువునాడే బాధించు బడివడలిన పెట్టిన మిక్కిలి జనాభాదాల బాధలుగాను కల్లుగాను ఆవు చున్నాడు. అప్పుడు వాడు అంటి పక్కంబి బహువిధముల భక్తుల సహాయమును, కుటుంబసంరక్షణ యిందలై పక్కర అంటున్నాడు. వాడంద చేయుటకు ముందు పదవలసిన బా గ్రహించి, పట్టాభిషేకము తీసుకుని ఆకస్మికముగా వచ్చును అపదలను వైద్యుడు చుట్టులోను ప్రభవించితిమి గురించి చేయవలెను కొంచెముయిన తెలియవలెను మిక్కిలి విశ్వాసముచున్నాడు. ఇంటిని ఆకస్మికముగా, సమర్థించుట భాగీరాథులలో బాధించవలసినదని ఉత్తర్యులున్నప్పటికి ఉపాధ్యక్షులు సరిగా బాధించిరి లేనిది పరిష్కారముల క్రమంగా గవర్నరుకు లేవనెత్తు బాధ అనుమానముగా జనములు లేరు. వట్టూర్ల భాగీరాథులలో వట్టూర్ల సేనాధిపతి లేరు. ప్రీతి అభయము వాడు లేవనెత్తును ఉపయోగించుటకు విన్నచోక్కల నయిన ఇతరుల సహాయము లేవనెత్తుటకు సమర్థుల నగిన చాలు.

మొదటి విధించిన యాత్రలు భాగీరాథుల మిక్కిలి ముఖ్యమైన బాధించుట గానుచున్నాడు. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు దాక్షిణ్య ఆయుర్వేదమును మొదలు తీరబడినాను సుభద్రాదేవి గ్రామీణ పుస్తకముల సేకరణము గలవు. గవర్నరు మొట్టమొదట దేశభక్తులగుచు విద్యార్థులలో అధికారమును ప్రీతియేడల దయించు వారి మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనట్టియు నిర్మిత బహుసమయ పట్టియు భాగము కల్గుటకు భాగీరాథులలో బాధన చేయుటకు తగినదేర్పాటు చేయవలసి నున్నును.

పోమారు రామచంద్రరావు

సోదరుడు, కృష్ణజిల్లా.

‘ఉత్త’ వార్తాపత్రికలు.

అయ్యో, ఈ ఉత్త నోకనూ రైలుప్రయాణములో జనాభామహమ్మదీయ లాకరీకోమాట్లాడుట సంభించెను. వారు ‘ఉత్త’ పత్రికా విలేజ్ అనే నిషయముల నూర్చి వారో మాట్లాడును వార్తాపత్రికల వ్యాపకమును గురించి సంభాషించెను. తెలుగువాడు అన్న దైనికపత్రికలు గల వని నన్ను బ్రహ్మచరి. ఇదిరలో రెండును బ్రహ్మత మొకటియు గలదని ప్రత్యక్షమిచ్చెను. రెండులో యా ప్రభు విక్రమ దైనికపత్రికామాత్రముగా మని యాకస్మికముతో బట్టి. అద పంకిల మాంధ్ర భావలో, నిపుండు నిర్మాణము, విజ్ఞాన సర్వస్వము, అంధభావ భిక్షువుల కరణము లగు గ్రంథాలయముల నిరసంస్థల నూర్చును దెప్పెను. భావలోని యుత్సాహగ్రంథము లు బయల్పడెను బ్రతికావచార మితటి దిక్పతిలో నుండుటకు గల కారణ మేమని యడిసిరి. అంధభావ మాట్లాడు జనులకు రాజధానినగరము దూరము దుండునయ్య, ఈరాజ ధానిలో సజీవము అందుట, యే భావ ప్రాంతము నాభ్యు నగరమునకు జేరిన నుండవలెను కారణమనియ, బ్రహ్మత మందును గురించే, అంధ్రులు ప్రత్యేక రాష్ట్రము, ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము గోనుటచు, వానిని జేయుట తోడ్పాటుచే సభ్యులకు లభించు బ్రహ్మము చేయునన్న రని తెప్పరి. ఈ సమయమున దిగి యుగపురో పంజాబు కల తూర్పు నూర్చి, ఉత్తర ప్రదేశమున నూర్చును నాకొకవిషయమును జెప్పెను.

వాన చెప్పిన ‘ఉత్త’ పత్రికాప్రచారవిషయ మార్గ ప్రతిపాదనకు తెలిసిన గవర్నరులై యందులని వచ్చెను. ‘ఉత్త’ భావము మొత్తము పత్రికల సంఖ్య 110. ఇందు వార్తాపత్రికలు 55. ఇతరములు 55. వార్తాపత్రికలలో 18 దైనికపత్రికలు. వారమునకు రెండుసార్లు ప్రకటింపవని 8. వారపత్రికలు 37. ఇతరములకు మాసపత్రికలు 47. మాసపత్రికలు 4. మాసమునకు కొకసార్లు మాసము ను 3 కలవు. ఇందు లాహోరునగరమున 5 దినపత్రికలు 9 వార్తాపత్రికలు 10 మాసపత్రికలు. డెల్లీలో 4 దైనికములు 2 వార్తాపత్రికలు 5 మాసపత్రికలు. లక్నోనగరమున 2 దైనికములు 2 వార్తాపత్రికలు 7 మాసపత్రికలు గలవు. పంజాబు డెల్లీ లక్నో కోహ్లా ఖంబ్రాంలయన ఉన్న ఉన్న గ్రామము

లందును అనేక మాసపత్రికలు మొదలైనవి వెలువడుచున్నట్లు. రెండు దైనిక పత్రికలు గవర్నరులచే యాజమాన్యమున వెలువడుచున్నట్లు. ‘వైసా’ అన్న రను సుప్రసిద్ధదైనిక వార్తాపత్రిక ఇకవని యెదుట ప్రభుల ప్రచారము గలదట. ఇతర భావదైనిక పత్రికలకు లక్షలరూపాయల పెట్టుబడి ‘ఉత్త’ దైనికపత్రిక కనగరము లేదు. మహాముఖ్యుని రూపాయల పెట్టుబడితో నొక యుద్ధ దైనిక పత్రికను బయరింపవచ్చును. అదేయే ఉత్తాలో అన్ని దైనిక పత్రికలుంటుటకు గల కారణము. ‘ఉత్త’ చంద్రము, అంధ్రాంధ్ర భావలలోవలె, అక్షరముల మార్పు కాదు. లెఫ్టాఫ్తర చేతితో ‘నొక దివ్యయు’ గ్రామీణ ప్రాంతము. దక్షిణయిండియాలో కొటి మహమ్మదీయ అండిను హైదరాబాదు నగరమును మార్చి మొక్క యుద్ధ దైనికపత్రిక ప్రచురింపబడుచున్నది. కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాసు మొదలగు గొప్ప నగరములం దింతకుండు మహమ్మదీయ ఉన్నా నొకదైనికపత్రిక యెన్న నొకడుట లేదు.

భరతఖండమున 6½ కోట్ల మహమ్మదీయ ఉన్నాను, 3 కోట్లజనుల మార్చి ‘ఉత్త’ భావ ను మొదలించుచుండిరి. ఈ లెక్క నువరించి, రెండుకోట్ల జనసంఖ్య గల మహమ్మాద్ భావలో నొకదైనికపత్రిక లైన నుండవలెను గదా?

వల్లభనేని వేంకటరావు

మదరాసు అందునదరమరాటా రైల్వే కంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇక కొన్నింటిని జేయుచున్నది)

నోటీసు (1972)

మదరాసు కాకినాడ మధ్య పోవుచున్న నెం 1, 2 మొలులు ప్రైయునులతోటి పోవుచున్న బోర్డె మూడవతరగతి బండిని (సంపాద్యమెంటు) 1920-వ సం॥ గణనవరినెం మొదటి తేదీ నుండి తీసివేసి బోర్డె మూడవతరగతి ఫలసారముల బండి వాటితో చేర్చబడును. సదరు ప్రైయును మదరాసు వాల్తేరు మధ్యపోవు బండ్లకు చేర్చబడును.

Congress Presidential Address.

Press Comments.

"Pioneer."

ALLAHABAD, December 28. Commenting on the Congress Presidential address the "Pioneer" says:—Pandit Motilal Nehru in short was not for belittling the act as some of his friends and Congress deputations at home have been only too ready to do. His speech as a whole may be said to have been better than some of us might have expected and there can be no doubt that the moderates by abstaining as a body from the present Congress session have once more succeeded in making their influence felt. Courage in politics always tells.

"Leader."

The "Leader" says: Its tone and temper as well as substance is what may in one word be described as extremist, and its tendency is decisively opposite of that of the Congress addresses of old.

"Times of India"

BOMBAY, December 28. Commenting on the Congress presidential address the "Times of India" says that when full appreciation is given to the exceptionally difficult task which faced the president of the Congress which met at the time when the feelings of all classes had been deeply stirred and in the city where occurred a tragedy which moved all classes very many people with the welfare of India deeply at heart will rise from the perusal of the presidential address grieved and disappointed. These are times which make trial of us all. Really big men are equal to them. In some passages of his speech as Chairman of the Reception Committee Swami Shradhanand rose equal to them, but we have searched the president's speech in vain for evidence that he in any part rose equal to him. Referring to the part of the address alluding to the reforms the paper says:—In essence he gave to Congress sage and statesmanlike advice but the paper continues having enunciated the sound doctrine Pandit Motilal Nehru refused to apply it. His speech was throughout belittlement of the good which the act does for India. Many passages in his address are not reconcilable with facts.

Ali Brothers Release.

DELHI, DECEMBER 29.

It is understood that order has been issued to release Mahomed Ali and Shaukat Ali interned in Central Provinces.

Punjab Atrocities.

America Greatly Shocked at Hun Revelations

BOMBAY, December 28.

"Morning Posts" hysterical outburst claiming that O'Dwyer and Dyer saved India was regarded as their final condemnation. Telegrams from New York showed that America had been greatly shocked at the Hunter revelations.

Dyer's Admissions were so Horrifying.

Mr. Henderson said given Dyer's admissions were so horrifying that he did not deserve to wear British uniform a moment longer.

"Herald" publishes an interview with Mr. Horniman exposing the deliberate policy of concealment pursued by O'Dwyer with the approval of the Indian Government. Meetings continue to condemn Sir Michael O'Dwyer and General Dyer. Glasgow Labour Executive calls on all branches to hold meetings on Sunday where audiences be asked to stand in silence as mark of respect for Amritsar victims.

The "Bombay Chronicle" publishes a special cable from London stating that at the farwell dinner by the Labour party to the Congress delegates Mr. Patel said that Amritsar occurrences were the direct outcome of the Rowlatt Act. Montagu's Bill could not protect India from a repetition of Rowlatt Acts and the Punjab atrocities. Mr Henderson read a message from the Chairman of the Labour Party recognising the inadequacy of the reforms officially pledged party to secure political and economic freedom for India.

(REUTER'S)

Egypt

Egyptian Situation Improving

London, December 24.

CAIRO:—The situation is improving and demonstrations are ceasing. The Press Bureau has warned newspapers against the publication of matter prejudicial to the public security.

General

London, December 23.

A Moscow wireless message says that the British have reoccupied Batum and Baku in order to prevent the Turks breaking into the Caucasus.

London, December 23.

The Foreign office has hitherto been unable to confirm the report from Rome, that D'Annunzio has relinquished command at Fiume and that he has departed on board a British liner. It is understood however that this is possible in view of the decision of the Fiume plebiscite and the Municipality's decision.

London, December 23.

The application by "Freesman's Journal" for writ against Government has been dismissed.

LONDON, December 22.

PARIS:—The allied reply to the German note of 15th December has been delivered accompanied by a verbal statement that the allies desire to take into account Germany's economic difficulties and will reduce the demands, if it is shown that they have acted regarding the valuation of German harbour material. Von Lersner referred to the importance of the reply and announced his departure for Berlin with experts to consult Government.

చెన్న పురి ఆంధ్ర సభ వారు

1919 డిసెంబరు నెల 29 వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

కృష్ణలీల నాటకమును

విక్టోరియా పురమందిరమున ప్రదర్శింతురు.

విదేశతంత్రీవార్తలు

[నైటరు వజస్ని]

అమెరికా నేలబొగ్గు తగాదాలు

వాషింగ్టన్, డిశంబరు 21:— అటార్ని జనరలు పామరు గారితో కొంతసేపు మాట్లాడినతరువాత కొంతమంది గినిస్వాములు ప్రెస్ కు వెళ్లి విజ్ఞానముగా కమిషనరుగారికి వ్రాసిన లేఖలోని యేర్పాట్లను ప్రకారము సమైక్యమున పరిష్కరించుటకు తాముగోరంపలేదని ప్రకటించిరి. ఆ గినిస్వాములు సమాధానమును కంగ్రెస్ కు తుదికి తమమాటలకు విశదముగ తాము ప్రకటించినవారగుదురు.

జర్మనీ నేరస్థులు.

స్టూర్టిస్, డిశంబరు 22:— యుద్ధములో క్రొవ్యముల నొసరించిన జర్మనుల పేరులను వ్రాయుటకు అంతర్జాతీయము మొకటి ఒక మానమునందే జర్మనీలో సమావేశమగుచున్నది. సోలినటురు జనరలు 50 ఏళ్ళు పూర్వముగా గ్రేట్ బ్రిటను ప్రతినిధిగా నున్నారు. బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, బెల్జియను వైనికాధిపతులనుండర శుమారు 1500 మంది జర్మనులు విచారణ చేయబడుదురు. వరానుస్వాయాధికారులు స్టూర్టిస్ లిల్లినగ రములందు విచారణచేయుదురు. విచారణచేయబడు వారి పేర్లలో కెయిజరుగా కరుమానుపేరును బనేరియా యువ రాజుపేరును అనేకమంది వైనికాధిపతుల పేర్లును ఉన్నవి.

తురుష్క సంధి యేర్పాటులు.

లండన్, డిశంబరు 20:— మాంపేగుగారికి విదొనరించు నపుడు ఆ గాఖానా గారిచ్చిన యువస్వామ్యమును విమర్శించుచు ప్రెస్సు ప్రతీక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. “హిందూజాత రాజకీయ సంస్కరణలు సంగతి సందర్భముల నెట్టి కయారుజేయబడినవో గాని ఎంతవఱకా దాని ఆ గాఖానా గారు చెప్పినమాటలు ప్రశంసనీయునుగ నున్నవి” తురుష్క సంధి విషయమున ఆ గాఖానా గారు చెప్పినమాటలనుగూర్చి అడి యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— “హిందూజాతమందలి యువస్వాముల అభిప్రాయముల నాలోచించియే తురుష్క సంధి జరగవలెనని భారత మహమ్మదీయుల మహమ్మదుల నొప్పించవలయునను నుద్దేశముతో బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారు వారి కట్టిబంధ చారముల నొసరింపరు. కాని ఇప్పటి కుర్కీ స్థితిగతులను కేవల మెట్టిభావములకుబట్టి నిర్ణయించుటకు నీలలేదు.” 1918 వ సంవత్సరము జనవరిలో లాహరుబాద్ గారు కన్వెన్షన్ పూరితము, చిన్న ఆర్యులు ప్రభువులకు కుర్కీకి విడిచి పెట్టెదమనుచు చెప్పిన మాట కుర్కీ యుద్ధ మొనరింపకుండుటకు చెప్పినమాటలనియె, కుర్కీ అప్పుడు యుద్ధమును విడుదల చేసి గావున ఆమాటలనుబట్టియే బ్రిటిషు వారు సమయకొనవలయునని కోరుట భాగులేదనియు ప్రెస్సు వ్రాయుచున్నది. “ఆశుభమున కుర్కీయుద్ధము నొనరించుటకు తీర్మానించుటవలన నది సంపూర్ణముగ ఓడింపబడినందులకు తగిన ఫలితము నొందవలయును.

అ|| సం|| రాష్ట్రములు, సంధి యేర్పాటులు

వాషింగ్టన్, డిశంబరు 21:— సంధి సంగీకరించుటకు మార్గముల సరియవలయునని నునేటులో అందర్నొప్పుగా రాక తీర్మానము నుపపాదించిరి.

కాంగ్రెసు సెలవులకు ముసినేతబడెను. అందర్నొప్పు గారి తీర్మానము మరల సెలవులయినచేతక నాలోచింపబడును.

లండన్, డిశంబరు 22:— నెనేటు సభ్యుడు నాన్సు గారి తీర్మానము మరల వ్రాయబడిన దని ప్రెస్సు వాషింగ్టన్ విలేజుకుడు వ్రాయుచున్నాడు. ఈ తీర్మానము 1917 వ సంవత్సరములో అ|| సం|| జర్మనీతో యుద్ధ మొనరించుటకు చేసిన తీర్మానమును రద్దుచేయుగలక. అంతవలన అ|| సం|| రాష్ట్రములకును, జర్మనీకిని సభ్యు మేర్పడి సంధిలన గలుగుభాగ్యుల తేనియు లేకుండు సంధిభాగముల నన్నిటిని పొందగలవు. అని అతని యుద్దేశము.

లీన్స్ యు బ్రిటిషు స్త్రీమరు హంకాంగుకుండి నేయి గానున కేగుచు కేరనెయిన్ వద్ద ఒడ్డుపడిటి పోయెను. ఒడంక యు పూర్తిగ చెడిపోయెను. 530 గురు ప్రయాణికులలో 57 గురు మాత్రమే సంతరింప బడిరి.

ఇటలీనుల మందలి సభ్యులు.

రోము, డిశంబరు 21:— జేంబరుసభలో సిక్కుల సిక్కు యలోగా గాట్లు చెప్పిరి. ఇటలీ జాతీయ మిత్రమందలివారి లో కలసి యుండవలయునని యుద్దేశించినది. పూర్వము ఇటలీలో జేరియుండునట్లును, డాబ్బాటియా మందలి ఇటలీయుల కట్టి భయము లేకుండునట్లును, అట్టియే కేసు సముద్రమునకి ఇటలీ కట్టియపాయము గలుగవలయునట్లును ఆది విశేషముగ ప్రకటించుచు.

ఫ్రెంచి ప్రభువుగారిని చంపయత్నించుట

మరికొన్ని వివరములు

లండన్, డిశంబరు 19:— ఆస్ట్రేలియా వ్యవహార కమిటీ దురముననె ఫ్రెంచి ప్రభువు గారిని చంపింపబడిరి. కుట్రవారుల వివరముల నన్నిటిని వాసుగ నుహించి తగిన ఏర్పాట్లను నొసరించిరి. కుట్రవారుల రెండవ మోదాగలో నీ రాకప్రతినిధి గారుదురును కలంపుకు మొనటివారి కెండుమునుదెబ్బలతో విడిచిపెట్టిరి. అందుచేత నతడుకప్పించుకొనుటకు నీలయ్యెను. దెబ్బ తగిలికనిస్తేము అచట సారా యుంచబడినాడు. కుట్ర వారులని నడచికుండి పాప్యుని యొకసేపొచ్చెను. ఎంతచెప్పిననుకూడ నతడు విసమంతులచే కిందపడడ్రోసి పాదములకు పాకితోకాల్చిరి. ఫ్రెంచి ప్రభువు గారిమోదాగ తోలువారి ప్రక్కనుగూర్చుండి కీరాన్వేషికి చేతివైదెబ్బ తగితెను. రాజ ప్రతినిధిగారు పోయి బండిలో నెవరును మరణించలేదు. కుట్ర వారులలో చంపబడినవారు దక్షిణసంధికి వర్తమగురుస్తా. విన్నరాత్రి పోలీసువారును మిలిటరీవారును వారియొంటిపొదబడిరి.

కన్వెన్షన్ లో కలసి యుండుట పడడ్రోయుటకు ప్రయత్నించుట జరిగినది తెలియజేయు. కొంత సామగ్రి చేసి పోయెను గాని ప్రయత్నించుట దెబ్బలు తగులలేదు. ప్రెస్సు గొప్పవద్ద జరిగి అల్లకి మితి లేదు. అచట సిక్కు ఫెయిరము నలుగురు దుర్వినియోగమునకు సామ్యుల కనులు చేయు యంకించుటకు విచారించబడుచుండిరి.

ఫ్రెంచి ప్రభువుగారి నెడించుట ఫ్రెంచి క్రొవ్యముని వాల్లు ఆస్పత్రిమపుగా రంపిన లేఖ నేకు దక్షిణ ప్రాంతాలయములలో చదువబడెను. విన్నందు సందలి ప్రస్తుత నిరంకులే తరి పాలనము పూర్తిగ కుదముట్టవలయునని కోరు ప్రతి నిరంకులే జాగ్రత్తయ్యాయు నాకార్యమును ఖండింపవలయునని ఆశించుచుండెను. ఫ్రెంచి ప్రభువుగారిని చంప యత్నించిన దుర్మార్గులను పట్టుకొనుటకు పోలీసువారు చాల పట్టుగుతో ప్రయత్నించుచుండిరి. వారి కార్యము లేపొయెను. కొలదిమంది అనుమానాస్పదుల కారాగృహములందుంచబడిరి.

లండన్, డిశంబరు 21:— ఈ దౌష్ట్యము ఫ్రెంచి ప్రభువు గారికేమియు భయముగలిగింపలేదు. అతడు యథాప్రకారముగ నన్నివిధములకు సభలకు బోవుచున్నాడు. అతడు వచ్చినపుడెల్ల సభ్యు లక్ష్మిక నంతోహస్తానులును తెలిబుచ్చుచున్నాడు.

లండన్, డిశంబరు 20:— విన్నంతుకు హోమయూని యవలయునని సూచనల నేసిన హోమియంటుకు యంత్రుత్వమునాన నిర్ణయించుకొనక ఫ్రెంచి ప్రభువు గారిని చంపుటకు నాదినమే యత్నించబడెను. అందుకుల ప్రధానమంత్రి యుగ స్వాగతంబే కొంచెము లీత్రముగ మాత్రమే గల సంస్కరణలలో మాత్ర మెట్టిమాన్యును గలుగజాలరు. మెక్స్సెనుగారిని వెంటనే విన్నందున కంపుట కేర్పాటు లొనరింపబడినది.

బోస్టన్ గారు లిసబులులను దువ్వెసించుచు మిత్రమంత్రిగడ్డుకు కంటే ఎక్కువ విశ్రమ్యము గల ప్రభుత్వ మేర్పాటు కాలగననియు, మరల ఎక్కువ లొంగింపబడునను మాట తెలిపితక్కువను సూచించుననియు చెప్పి సభ్యుల సం తోషరణముల నిగి చెలంగుచుండ విన్నందున “కన్వెన్షన్” నేర్పాటుచేయుటకు అంగప్రభుత్వమునాకర్చుచు సమ్యుతింపరనిచెప్పిరి. గవర్నమెంటువారు యువభాగ్యులకు 22-6 తేదీని తెలుపజున్న సంస్కరణములను విన్నందున కొంతమంది ఆ దోళనాకారుల తెల్లు కైకొందుకో ఫ్రెంచి ప్రభువు గారివై తేసిన ప్రయత్నమునబట్టియే బోధపడగలనని యతడు చెప్పెను. ఇట్టి ప్రయత్నములు బ్రిటిషుగారి దృఢ ప్రయత్నముల నిందుకయ్యు చలించజేయజాలవు.

పత్రిక లన్నియు నీరుండగమును గల్పించుచున్నవి. ఒక్క మార్చింగుగొప్పగూర్చిని సిక్కు ఫెయిరముల యుద్ధము చేయనిదనచున్నది. యుద్ధఫలితములచే వారికి ముద్రా

మలకునని వారియభిప్రాయము. స్వహింస నిమ్ముకి విషయమున ఆటంకమును గలిగించవలసి తక్కినవంత్రికలు (వామయ్యుని ప్రధానమంత్రి) గారి దృష్టి వికలంకముగ నుండవలయు ననియు, ఈయనవారము మనస్సులోకన్వెన్షన్ కొని వారా నినముల కోరము నూరవలసియు వాటిలో కొన్ని పాత మొసరుచున్నవి.

సిక్కు ఫెయిరముల దాని.

లండన్, డిశంబరు 22:— విన్నంతు ఇంకొంచెము పత్రికా కార్యాలయములలో 50 గురు నోపిడివారులు ఆ యుద్ధములతో ప్రవేశించి యంత్రములకు పాసుచేసి సుపాద కీయవర్తమును కుపాసులతో కాల్చిచంపెనయి భయపెట్టిరి.

దక్షిణసంధిమందలి ప్రధాన కేసీ కలిసనియమునం, దున్నెరిపు ఇండిమెంటు కార్యాలయము నెడించుట చాల సాహసవంతముగనున్నది. ఆదివారమునాటిరాత్రి 10 గంటలకు దాడిప్రారంభమయ్యెను. శుమారు 50 గురు మనుష్యులు లోపలికి జొరబడిరి. తెలిఫోను తెలిగ్రాఫు మార్గములను చెడిగొట్టిరి. కార్యాలయమును కొల్లగొట్టుటకు 20 నిమిషములలో యిగి నెను. చూడకు లవటికాకి పోవుకపుకు సంపాదకుల కొకలేఖ నిచ్చి పోయి. విన్నంతుకు నిరంకులాధికారి బాధులతోలగింప నెంచిన మహమ్మదీయ యుద్ధము పట్టి యుమ్ముకుగో నదివిన్నంతులతో కోరముగలిగించినది గావున నీకిదిని చెడగొట్టుటదెని వారి యుద్ధము.

బోలెవిక్కుల యేర్పాటులు.

లండన్, డిశంబరు 22:— ప్రెస్సు ప్రతీకా విలేజుకును బోలెవిక్కుల కుట్రలకుగూర్చి అనేకవిషయములకు తెలుపుచున్నాడు. ఇట్లుగా స్వాతంత్ర్యముని మొదలెట్టిన నకు 50 లక్షల రుదెలీ ముద్రల కనియు ఆలీగువారు యూరొపియను అధికారమును తొలగించుటకు మహమ్మదీయులతో కుట్రలకు పట్టుచున్నారనియు, ఈజిప్టు, సుర్కీ, ఇండియా, ఆఫ్ఘనిస్తాన్, పెర్షియా మహమ్మదీయులతో వాడులాల్ గులలో చేయున్నారనియు, నీగువారి ముఖ్యకార్యాలయము మాస్కోనగరమగుచున్నదియు, దానికి కన్వెన్షన్ మెంటుల కమిటీయొకటియు, పెర్షియా మెంటుల కమిటీయొకటియు నున్నవనియు, మొరకెడి యుద్ధాపాకీయి పాపాగారి యాజమాన్యమును నున్నవనియు, అతడు ఇండియా, ఆఫ్ఘనిస్తాన్, పెర్షియా, ఆరబ్బీలియా, సుర్కీ, నానజులూ దీ యుద్ధములను నడపించుచున్నాడనియు, యూరొపునందలి కమిటీవారు యూరొపు ఈజిప్టు, యూరొపు సుర్కీలూకు సుతేయున్నవనియు, బోలెవిక్కుల వీలగారి యాజకీయమునకు బిచ్చుకొనునట్లున్నది. అయినకు జరగకు దక్షిణగారి పక్షమున ననేకమంది వాదించుచున్నాడు. ఆ పక్షము చేయవలసిన ఎన్నికలయందీ ప్రజలతో యుద్ధించుచు రుకిజిన్వాలు ప్రభువు గారు వ్రాయుచున్నాడు. వ్రాస్తూనే కార్మికుల నిరంకులమున నూడ జరగకు దక్షిణ ప్రపంచ చాలరకకు ఖండింబడెను. తాగుధికారమును దాల్చిక చెప్పి మోహములకు ఉపకారములను చేసినది కార్మికులు చాలమారులు చెప్పి సాగిరి. అధికారములలోకి నచ్చుంపుకు బాధ్యత మీద పడి ఈ పెద్దపెద్ద కమిటీలకు చాల రక రుదెలీ కమిటీలు లు కాగలవు. మాంపేగుగారికి భారతి యుద్ధవిజయ విరు సమకు మున ఆ గాఖానా గారు చెప్పిన ఉపస్వామ్యమును గూర్చి ప్రతి కలు చాలరకకు అక్కరకు గలిగించుగిలినది. హిందూజాతాభిప్రాయములను తెలిపికోసనిది కుర్కీతో సంధి యొనరింపబడదన బంపేగుగారు మాట నిజమైతే యయులాయకు నాస్తిగా రీనివమును గూర్చి పార్లమెంటులో చెప్పినమాట తెచ్చుక ప్రాముఖ్య మిగలువెనది. కుర్కీ సామ్రాజ్య పరిపాలనను పాదులే యుటవలన కుర్కీ మరల అధికార మిగలువలసి వెల్లగుచుంది చెప్పెనున్నా రను సంగతి హిందూజాతము గ్రహించవలయును. లేకున్న కార్యము లేదు.

డెంకియ సేనాని ధైర్యము.

లండన్, డిశంబరు 19:— డెంకియ క్రాంతిలకు పత్రికాసంపాదకులొకడు సందర్శింపగా డెంకియ సేనాని ఇట్లుచెప్పెను. బోలెవిక్కులతో సంధి నొనరించుటకు నే నెప్పుడును సమ్యుతింపకు ఎదియెట్లున్నను నేనువివరవరకు పోరాడెదను. తగిలంతయందీ నెదిలుండియుండిన చాలకాలముకిందట నేమాస్కోలో ప్రవేశించి విషయము నెందియుండుకు నూకు విషయము గలుగుటకు కొంత కాలమ్యము కావచ్చును. గాని విషయముండుకు మాత్రము తప్పదు.

మదరాసు అందు నదరకమగాట రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో బంధించబడినది)

నోటీసు.

సామంత్యమునందు బయటికి కంపెనీని
సామానులను బుక్ చేయుటకు విధించబడిన
నిర్బంధము లన్నియు 1920-వ సంవత్సరం జనవరి
2-వ తేదీనుండి తొలగించబడును. మరియు అన్ని
విధములైన సరకులను అప్రేషన్ లో ఎంతయు
తీసు బుక్ చేయుటకు సాధ్యమో అంతవరకు
బుక్ చేయబడును. ఫర్మాన్ గునొట్లను రిజిస్టరు
చేయు పద్ధతులు గూడ ఇతిముందు అదే తేదీనుండి
తొలగించబడును. (1973)

సీమ మోహనవల్లి చీరలు

16 మూరల పొడుగు 2 1/2 మూరల వెడల్పు,
దీనివలె 7-8-0; చీర 1 కి పొట్టు బియ్యం 0.8-0.
సాగ్రైవ శొంఠుకు దీక్షిత శాయబడిన అం
యను గలిగి మెక్కిలి అందముగ నుండును.
కాగరికము, సాగము గలిగిన ఈ మోహ
నవల్లి చీర శుభములతో శాయబడినది. శ్రీ
అంబు దేవత అభ్యర్థనకు సంపూర్ణముగా
గరింపబడిన ఈ మోహనవల్లి చీరయే, చాయకు గ్యారంటీ
మిగిలినది 2 చీరలు తీయవారికి పొట్టు బియ్యం ఇతాం.
విలాసం:— కే. వి. సామి అండకో,
బెన్సిన్ షాపు, మి. టు. స్ట్రీటు, మి. టు. బిల్డింగ్ షాపు, మద్రాస్.

భార్య	ఫౌంటెన్ వేనాలు	వచ్చినవి.
క్లౌడ్స్ కు. 8-4-0	కెప్టెన్ కు. 210	కు. 8-8-0
స్వాక్ కు. 8-4-0	డిటో 205	2-8-0
చామర్ కు. 8-8-0	డిటో 200	1-12-0

గిరి బ్రదర్స్, వైద్యులు, ట్రెడ్డింగ్, మద్రాసు.

అభిలాష లేనిమానవు లున్నారా?

లేదు! నామా! కంపెనీ మాకు భయం లేదు. నిన్ను
మరియ్యే ప్రయత్నించు. ఫలప్రసూయ, పూలకము, విత్తన
తీగలు బహుచక్రక నూజర్స్ మోహనీ మనోహరిని తోల
యింద దొరకును. ఇదియే కాదు.—
కావితాకు వ్రాయుడు:
పి. వి. మాధవరావు అనౌడ్ బ్రదర్స్
(1952) పాణ్యము, కర్నూలు జిల్లా.

Cheapest House for

Furniture of all kinds; Cycles, Motor Cycles, Dunlop
Michelin, Avon, Clincher Tyres & Tubes for Cycles, motor
Cycles, Motor Cars, Cycle Bells, Pumps, Pump Clips,
Lamps, Free Wheels, Chains, Mudguards, Dunlop outfit
& Solution, & other accessories; Typewriters; Grama-
phones; Harmoniums; Reliable Wrist Watches; School
and College Requisites; Fountain Pens; Stationery, etc.
A trial will make you our regular customer.

D. P. ROW & Co.,
Harris Road, Madras. S. C.

కావలెను

8 తేక 10 హార్డు వనరు సెకండు వ్యండు
ప్రీమియం ఇంజను ఇయిలరు,
బండి వెంటకట్టవ్యయ్య,
తోటకల్లా పోస్టు.

నెల్లూరు బయస్కి-వ్ తియేటర్.

పెనాప్ట. (1966)
పెనాప్ట అనుకర్య పోలీసువారిచే వట్టువడని
దొంగలను వట్టింతులుగా ప్రయత్నించిన వను
లను చూచిన అత్యాశ్చర్యముగా నుండును.
ఫిలిం 15000 అడుగుల పొడుగు గలది.
10 భాగములతో అంత్యమవును.
సాయం 6-15 గంటకు, రాత్రి 9-30 గంటకు

మద్రాస్ ప్రొవిన్షల్ గ్రామోఫోన్ గియాల కాఫర్స్.

ప్రకటనము-4.

ఆయా, డెలిగేట్లుగా వచ్చువారు నివసించుటకు
భోజనాది సదుపాయములకు తగినయేర్పాట్లు చేసియున్నా
రము. ఈ యేర్పాట్లను అవలంబించుటకు సమ్మతించు ప్రతి
నిధులు ఒక్కొక్కరును రూ. 1.80 ఇయ్యవలయును. అట్టి
చుట్టకు అంగీకరించువాడు ఎన్నోపు చెప్పి పురియందు నివసిం
చియుండుటకు గూర్చి తేరులను గుర్తించి ముంబైగా వెలియ
చేయవలయును. చెప్పి పురికివచ్చి హిందూనేకే ఆఫీసులో
మామాయలు కెల్లిండి రిసీదుకు పుచ్చుకొనవలయును. రసీదు
పుచ్చుకొనినవారికే వైనిచెప్పిన సౌకర్యములు కలుగజేయబడు
ను. భోజనము మాత్రము రెండు పూటలు పెట్టబడును. మధ్యకాల
ములో నేజీఫలాహారములు కావలసినవారు ప్రత్యేకముగా
నైకమిచ్చి పుచ్చుకొనవలయును.

బహుశః భోజనమునకు నిచ్చు నైకమునకును, కాకాఫ
రెన్సుకై యిచ్చెడి ప్రతినిధి సుముఖునకు సంబంధములేదు.
బయటియూర్లలోని వచ్చువారు, విడివిడిగా తిరుగుట
కంటెను, ఒక్కచోటకుండుట అనుకూలముగా నుండు నని
తలంచి ఈ యేర్పాటు కావించబడినది.

ప్రకటనము-5

మన మద్రాసు ప్రొవిన్షల్ కాకాఫరెన్సు, మద్రాస్
కాకాఫరెన్సు మెంబరులైన ఆంధ్రవిక్ మిట్టర్, డి. జి. చూడ
య్యకొట్టిగాడు అగ్రాసవాధిపత్యము నసించుటకు ఆదరము
తో నంగీకరించిరి. 28-6 తేదీ వారికి ఆదరములను తేవందున
1919 సం. డిసెంబరు నెల 31-వ తేదీ బుధవారము పగలు
11 గంటలకు చెప్పి పురి గోక్షేపాళలో జరుగును. ప్రతినిధి
లందఱును విజయించేసి కాకాఫరెన్సుకు జనప్రదముగా జరి
పుదరిని కోరుచున్నాము.

ప్రతినిధు లిట్టివారని చూడగానే తెలిసికొనుటకై ఒ
క్కొక్కరును చొక్కాయయందు గ్రచ్చుకొనుటకై పట్టుతో
మొకపుష్పమును చెప్పి పురి ఓయిటచే తెయ్యగా కంపెనీలో
కయారు నేయబడుచున్నది. ప్రతినిధులు చెప్పి పురి రాగానే
హిందూనేకే ఆఫీసుకువచ్చి ఆపుష్పమును దానియొక్క
స్వల్పక్రయమునిచ్చి పుచ్చుకొనవలయునని ప్రార్థించెదము.

ప్రతినిధులు చెప్పి పురిలో నివసించి యందు కాలంబు
నందు తమకు కలయు పురుష వస్త్రాలను తెచ్చుకొనుట
ఉత్తమము.

ప్రకటనము-6.

ఈ సంఘము విషయమై ఆలోచనచేయుటకు మద్రాసు
అర్బినియం వీధి 82 నెంబరు గల హిందూనేకే ఆఫీసులో
ఈ డిసెంబరు నెల 30 తేదీ పగలు రెండున్నర గంటలకు సభ
చేర్చబడును. ఆ సంఘములో తేరదలంచు ప్రతినిధు లందఱును
తప్పక దయచేయుచు కని ప్రార్థించెదము.

చెప్పి పురి: .ల. అనంతయ్యయ్య.
26-12-19

విలేజి ఆఫీసుల డైరెక్టర్.

ఆయా, ఇంతవఱకును ఏర్పడియుండు సంఘములవిష
యముల సంతయు నొకటిగాజేర్చి డైరెక్టరుని ముద్రించి ప్రక
టించుటకు ఏర్పాటు చేసియున్నారము. అది 50 పుటలగును.
చెప్పి పురియందు స్థాపించబడియుండు విలేజి ఆఫీసుల
ప్రధానసంఘము, జిల్లాసంఘములు తాలూకాసంఘము, వీరి
స్థాపనములు, వ్యవహారక్రమాలు, (కార్యనిర్వాహకులు) మొద
లగు విషయములతో గూడి చేతికి యిమిడిగా నుండు
నట్లు ముద్రింపబడును. ఈ డైరెక్టర్ చేత నుండిన యెదల ఏయే
గ్రామములలో ఏయే ప్రకారముగ సంఘములు స్థాపించబడి యే
యే ప్రకారముగ పనిచేయుచున్నవో ఆవివరమును, అచ్చట
చ్చట జరుగు వివాదములు విషయములు గ్రామాధికారులం
దఱును తెలిసికొనటకును, నూతనముగా విలేజిసభలను స్థాపిం
చుట కార్యమును నగును. ఇవకటియే తెనుగులో నీలిగా
ప్రకటించబడు ప్రభుత్వపుస్తకము. దీనివలె రెండు అణాలు.
ఒక్కొక్క గ్రామాధికారియొక్క దీనిని నైకొన 2 కలయులయు
నని కోరెదము.

ల. అనంతయ్యయ్య.
కంటెబర్.

ఈ దిగువ కనువటచిన రంగులు మా వద్ద తయారుగా నున్నవి.

డైరెక్టు రంగులు

- 1 కాంగో రెడ్
- 2 డైరెక్టు బ్లూ
- 3 " గ్రీన్
- 4 " బ్లాక్
- 5 " బ్రౌన్
- 6 " మాడెంటా
- 7 " ఎల్లో
- 8 " వైలెట్
- 9 బెన్జోవర్మరైన్
- 10 నైట్ బ్లూ ఎఫ్. ఎఫ్.

ఆసిడ్ రంగులు

- 11 ఆసిడ్ ఆరంజి
- 12 మెటానల్ ఎల్లో
- 13 స్క్వాక్ లెట్ ఆర్. ఆర్.
- 14 ఫాస్టరెడ్ ఏ
- 15 ఈనైన్ తేక సాంపింగు రెడ్
- 16 సాల్ఫ్యూరిక్ బ్లూ ఫార్ యిక్

బేసిక్ రంగులు

- 17 మాలాచైట్ గ్రీన్ క్రెస్టల్స్
- 18 మాడెంటా క్రెస్టల్స్
- 19 బౌరామెట్
- 20 మెటిల్ బ్లూ
- 21 మెటెల్ వైలెట్
- 22 ఆల్ కెలి బ్లూ తేక సిజింగు బ్లూ
- 23 సాఫ్ట్ బ్లూ జి

లెదర్ రంగులు

- 25 బిస్ మార్కు బ్రౌన్ తేక లెదర్ బ్రౌన్
- 26 క్రైసాయిడ్ ని తేక లెదర్ ఆరంజి

నల్ ఫర్ రంగులు

- 27 ఫల్మర్ బ్లాక్
- 28 " బ్లూ
- 29 " గ్రీన్
- 30 " బ్రౌన్
- 31 " కోరిన్
- 32 " ఎల్లో

వార్ట్ రంగులు

- 33 వార్ట్ బ్రౌన్ బేస్
- 34 " పాడరు

దరఖాస్తులు పంపిన తక్షణం శాంపిల్స్ కంప్యూటరు ధరలు తెలుపబడును.

డోలట్రామ్ కాషిరామ్ అందు కంపెనీ,
రోడ్ బిల్డింగు, అపోలో స్ట్రీట్, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

Dolatram Kashiram & Co.,

Rogay Building, Apollo St, Fort, Bombay.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England Parliament Prorogued. The King's Speech. References to India.

LONDON, December 23.
The King's speech at the prorogation of Parliament this afternoon contains at the outset a recognition of the new conditions by changing the time-honoured "My Lords and Gentlemen" to "My Lords and Members of the House of Commons." The speech opened with the announcement of the signing of the treaties with Germany, Austria, and Bulgaria. "In the negotiations the Prime Ministers of all the Dominions and the representatives of India took an influential part."

The speech expressed regret that there was no immediate prospect of the establishment of constitutional Government in Russia which alone could conduce to its permanent prosperity.

Referring to the Empire, the speech expressed keen satisfaction at the Prince of Wales' welcome in Canada and the United States, strengthening the ties of the United Empire and the relations between the Empire and the United States. The speech proceeded:—The whole Empire mourns the death of General Botha, one of the greatest and wisest of its statesmen. The sagacity and far-sightedness which made him the trusted leader of the people of South Africa and which contributed so much to the success of the Allies won universal recognition at the recent deliberations in Paris.

Referring to India, His Majesty announced that he was sending the Prince of Wales to India to inaugurate the new constitution.

Dealing with the position of ex-service men the speech stated that the King's appeal to employers for the re-absorption of men had received a large response but more remained to be done.

Announcing the Labour Legislation passed, the speech expressed confidence that, though the difficult times had not yet been passed, the course was set fair towards a renewal of the national strength and prosperity. There had been a steady improvement in industrial conditions.

A Generous Gift.

LONDON, December 23.
Mr. Hugh Denison, Managing Director of the "Sydney Sun," has given twenty-five thousand sterling towards the building fund of the Royal Colonial Institute.

Women as Magistrate's.

Lord Chancellor Appoints Committee.

LONDON, December 23.
With a view to the coming into force of the Sex Disqualification Removal Act by which women will be eligible to act as Magistrates, the Lord Chancellor has selected seven women, having a wide acquaintance with the careers of their countrywomen, to assist him in making the appointments. These seven, namely, the Marchionesses of Crewe and Londonderry, Mrs. Lloyd George, Mrs. Humphrey Ward, Mrs. Sidney Webb, Miss Elizabeth Hall-dane, and Miss Gertrude Tucker will themselves become the first Women Magistrates. As the Magisterial bench is at present full, only a few others will be appointed in the near future, chiefly for Children's Courts, but after that the claims of women will be considered equally with those of men.

Dormant Bank Balances.

Committee's Report.

LONDON, December 23.
The Select Committee on dormant bank balances has presented a report showing that the amount of unclaimed money dormant in banks is less than eight millions, the owners of which, numbering about three millions, cannot be traced. Wherefore it follows that the "dormant bank balances are, from the point of view of the State, of no great concern."

Indian Bill Becomes Law.

Royal Assent Given.

London, December 23.
The Royal assent to the Government of India Bill has been given by a Royal Commission including Lord Sinha.

Lady Patricia Ramsay.

LONDON, December 23.
Lady Patricia Ramsay has given birth to a son.

The Political Situation.

LONDON, December 27.
The end of the Session to-day leaves the Ministry much stronger with two strong bills—Unemployment Insurance and Home Rule just introduced, and the old Age Pension Increase just passed. Two great snags ahead are the nationalisation of mines where it is opposed and finance, recent measures piling up the national liability, and it is not easy to see how it is possible to escape large extra taxation. The public is facing a mild moist Xmas in a very cheerful frame of mind but admittedly the vast expenditure on personal outlay is regrettable. Prices seem to have no effect on the outlay, solely of demobilised officers among whom one hears talk of unemployment.

This is often due to disinclination to accept any but well paid agreeable employment.—"Madras Times."

The King's Proclamation.

LONDON, December 27.

The King's Proclamation is well received, but many are dubious regarding its effect on those to whom the appeal is specially directed. The visit of the Prince when returning from the antipodes will be long anticipated.—"Madras Times."

Indian Affairs in England.

Amritsar and Turkey.

LONDON, December 20.

Liberals are still working up a campaign over Amritsar. even Mr. Montagu, though cautious, is apparently inclined to admit the need for retributive action. Still general Dyer has plenty of defenders, both in the "Morning Post," and the "Times" where Lord Sydenham writes a long dignified letter to-day asserting that the action saved many thousand British and Indian lives. The letter ends with another protest against the choice of Amritsar for the meeting on the National Congress. The Brahmin Labour Dinner, where at Mr. Swan was a guest, was also denunciatory of General Dyer's action and there was a good deal of talk about Labour's intentions regarding India when it comes into power. But we know well that, if that happens, changes will be few. Office sobs and gives responsibility. The Indian Dinner to Mr. Montagu yesterday evening was colourless. The Aga Khan's speech was noteworthy and occupies a column in the "Times," which has nothing about Mr. Montagu's remarks which are only briefly reported elsewhere since he merely re-echoed the Aga Khan. Mr. Montagu's assertion that the Turkey peace treaty will not be concluded without all knowing the views of India is true, but, nevertheless, Mr. Lloyd George's declaration in the House on the subject is widely favoured. It is useless for India not to recognise that the sentiment of the country is entirely adverse to Turkey's claims in view of her utter mismanagement of her Empire.—"Madras Times."

Spenn Valley Election.

LONDON, December 20.

Labour is likely to win on the Spenn Valley to-day owing to a Liberal split.—"Madras Times."

Royal Proclamation.

"Times" View.

"The Highest Wisdom."

LONDON, December 24.

The "Times" commenting on the King's Proclamation points out that Britain is readily relaxing a considerable degree of the guidance hitherto exercised in Indian affairs, believing that the people of India can safely be trusted with a large share of direct responsibility for the administration of their own affairs. The "Times" does not doubt the possibility of a further transfer of internal authority within a measurable space of time. The journal recalls India's fervent reception of His Majesty, the most widely travelled Ruler in the world, crowned or uncrowned, with a personal knowledge of India exceeding that of almost the whole of his Ministers, adding that the welcome to be accorded to the Prince of Wales will be no less hearty. The "Times" considers that at such a historic moment an amnesty with reservations would not be weakness but the highest wisdom.

The "Daily Telegraph."

LONDON, December 24.

Commenting on the King's Proclamation, the "Daily Telegraph" says:—Future generations will regard the Government of India Act as the most momentous work of British statesmanship during the first year of peace. It is hard to overestimate the effect of the amnesty, as no measure or policy could do so much to secure an auspicious beginning for the new system, under which the highest hopes of innumerable minds throughout this vast territory have been set. The reception of the Prince of Wales there may well be the most memorable occasion of its kind in the history of the Eastern Empire.

The "Daily Chronicle."

The "Daily Chronicle" says:—All practical and constructive reformers in India now have an immense opportunity. May they rise to it.

The "Daily News."

The "Daily News" says:—The amnesty is a wise and statesman-like attempt to mitigate the memory of the black times through which India has been passing.

The "Daily Mail."

The "Daily Mail" says:—No representatives of the King could express so fitly or acceptably as his son the gratitude of this country to the Princes and people of India for their invaluable assistance in the war.

King's Speech.

London, December 23.

The King's speech at the prorogation of Parliament referred to the Anglo-Persian agreement as "tending to cement the ties of friendship between the two countries, which have so much in common, and to promote the welfare and progress of Persia." The speech also referred to His Majesty's pleasure at entertaining the Shah.

ASSOCIATED PRESS.

The King's Proclamation.

All-India Muslim Association's Message.

CALCUTTA, December 27.

The following telegram has been sent to the Secretary of State for India by Dr. Sohrwardy, officiating secretary, All-India Muslim Association:—On behalf of the Indian Muslims the All-India Muslim

Association respectfully tenders His Majesty their loyal homage and grateful thanks for the Imperial Proclamation which has deeply stirred their hearts and which they regard as India's greatest charter. The Association congratulates you on the successful passage of the Reform Bill and assures you of its whole-hearted co-operation in making it a success.

Press Opinion.

BOMBAY, December 27.

The "Advocate of India" considers the King's Proclamation as the most solemn and most binding declaration of British policy in India that could be made. It constitutes a veritable charter of India's rights and privileges. The paper appeals to the people of India to grasp in its entirety the genuineness of British intentions towards India. It adds:—Let there be no more bickering, no more complaining, no more bitterness. Those were the evils of the past which should never disfigure the future. The King has appealed for a new spirit of co-operation and ordained that misfortunes of the epoch which has been brought to an end should be cut away from our recollections by great acts of clemency. We are confident that Lord Chelmsford will interpret His Majesty's wishes with breadth of view and largeness of sympathy that they demand.

Burma Opinion.

RANGOON, December 22.

Commenting on the position developed by His Majesty the King's proclamation, the "Rangoon Times" says that while the European community will not hesitate to accede to His Majesty's wishes there must of necessity be an attitude of watchfulness and caution, so that the best interests of India may not be injured. The paper supports "Pioneer's" suggestion for an all round amnesty, cessation of anti-British speeches and attacks on the British officials, also clear recognition by the Indian leaders of the meaning of membership of the British Empire.

"Rangoon Gazette" says:—the proclamation should inspire all Indian parties with greater regard for the King's interests in Indian Reform Bill as the first great experiment of the new era. Whether it succeeds or not, it is difficult to forecast, but the royal proclamation emphasises the duty of the British and the Indians alike to give it a fair trial.

The Daily Telegraph.

LUCKNOW, December 27.

The "Indian Daily Telegraph" regrets that the Congress has met in circumstances which provided an occasion for a criticism of British policy. It adds: It is peculiarly gratifying that the Congress addresses contain so much candid self criticism, for that is the best way of repairing mistakes. Now that India has been set on the path to self-Government the evolution of its peoples becomes a matter of first rate importance. It is given to the leaders of to-day to lay the foundations truly and wisely, so that succeeding generations may look back with pride to the work of their forefathers.

The Disorders Enquiry.

A Moderate Leader's Views.

BOBAY, December 27.

Sir D. E. Wacha has sent a message to Mr. Surendranath Bannerjee suggesting that though it is absolutely inadvisable at this stage to pass an opinion on the matters under consideration before the Hunter Commission it is most expedient that the Moderate Conference shall pass a resolution appointing a small deputation to wait upon the Secretary of State, the Premier and other members of the Cabinet, to urge the desirability of taking such measures as may be found desirable when the Commission's report is published, for dealing with the persons, who may be found to have committed excesses and award adequate compensation to the victims of these excesses. Such steps are now obviously demanded with a view to allay the prevailing soreness of the people in the country generally and completely restore confidence in British justice and administration.

[REUTER'S.]

Important Bank Merger.

London, December 23.

The National Provincial Bank of England and Coutts Bank have been fused.

LANCASHIRE COTTON.

Mills Acquired by Syndicate.

London, December 23.

A syndicate has bought several cotton mills in Lancashire and Cheshire for two millions sterling, subject to the shareholders' approval.

Record Orders.

London, December 24.

The Manchester Exchange reported record orders of cotton yesterday valued at twenty million sterling from India and the Far East.

Fire at Newcastle.

London, December 24.

Fifteen people were killed and 30 injured in a fire at Newcastle to-day. The majority of the victims were women.

PEACE CONFERENCE.

British Representatives.

London, December 24.

It is understood that the British representatives going to the Peace Conference in January are Mr. Lloyd George, Mr. Balfour and Lord Curzon. Mr. Philip Kerr and Mr. J. T. Davies will act as secretaries to Mr. Lloyd George.

INDIAN CURRENCY COMMISSION.

Report Submitted.

London, December 23.

The Indian Currency Commission has completed its report. Mr. D. M. Dalal and also Lord and Lady Sinha are leaving for India on the 27th instant and Sir William Hunter will follow a few days later.

THE INDIA OFFICE.

Assistant Under-Secretary of State.

London, December 23.

Sir Malcolm Seton has been appointed Assistant Under Secretary of State and Clerk of the Council of India.

BRITISH CAVALRY.

Return from India.

London, December 23.

Mr. Churchill states that British cavalry regiments in India are due to return Home in the following order: First Dragoon Guards, Eight Hussars, Twenty-first Lancers, Third Dragoon Guards, Nineteenth Hussars, Fiftieth Lancers, Eighteenth Hussars.

Russia

Latvia and Lithuania.

A Defensive and Offensive Alliance.

LONDON, December 23.

RIGA.—The Latvia and Lithuanian Governments have concluded an offensive and defensive alliance with the object of jointly warding off attacks from the west as well as from the Bolsheviks. The armies of the two States will have a joint Commander-in-Chief and a joint General Staff.

Russian Civil War.

Fiercest Battle in Progress

RIGA, December 23.

The fiercest battle of the whole Russian Civil War is raging on the Narva front. The Bolshevik troops, which have been supplied with machine, are furiously, though vainly, endeavouring to capture Narva. In spite of being mowed down by thousands they are constantly reinforced. The battle is not finished. There is a strong presumption that the Bolsheviks are organised by German officers.

Bolsheviks Claim Large Captures.

LONDON, December 23.

The Bolsheviks claim huge booty in the capture of Novo Nikolai, including 20,000 wagons, several hospitals and wounded trains, engineering stores, motor-cars, etc. The branch of the State Bank, with forty million Silver Russian notes. Over ten thousand prisoners are claimed.

BOLSHEVIST ATROCITIES.

Against Moslems.

London, December 23.

The Report of the Commission appointed by General Denikin reveals many Bolshevik atrocities against Moslems. For example, the Bolsheviks sacked the Persian Consulate at Armavir on July 17th, 1919, and murdered the Consul and three-hundred Persian subjects, mostly Moslem.

BOLSHEVIKS AND POLAND.

Peace Proposal.

London, December 24.

The Bolsheviks have asked to Polish Government to open immediate peace negotiations.

France

France's Foreign Policy.

Turkish Question Satisfactory.

Vote of Confidence.

PARIS, December 23.

In the course of a statement to-day, in the Chamber of Deputies on Foreign policy, M. Clemenceau said he did not think that the military guarantees offered by Britain and America to France would again be questioned. He had gone to London to discuss the Turkish question and they now seemed to be on the way to evolve a satisfactory agreement as a basis for a preliminary agreement had already been established. M. Clemenceau declared that the atmosphere in England was as friendly towards France as could be wished for. Mr. Lloyd George had said that their two countries must keep closer together than ever. (Prolonged applause.) M. Clemenceau added that sentiment. Mr. Lloyd George had added that only Britain and France were in agreement there was no danger of war in Europe. M. Clemenceau replied that whatever happened Britain could count not only on him, who was merely a passing factor, but also on the whole of France. (Renewed applause.)

Fiume Question.

M. Clemenceau continued to say that the Fiume question had been an agonising one. The Italian Government had undertaken to concede Fiume to the Yugo Slavs and upon this pledge the Serbs and the Yugo Slavs

relied, but Italy had gone back on her pledges. Italian opinion had become heated, and France, Britain and America had been seeking a solution. The latest indications, afforded hope of a solution acceptable to all. [Applause] M. Clemenceau stated that the questions of Constantinople, Anatolia, Syria, the Balkans and Poland were being considered.

Mr. Lloyd George, and himself, as regards the future of Constantinople, were agreed on some points, but others were still being discussed by M. Berthelot. M. Clemenceau expressed the opinion that when Mr. Lloyd George came to Paris they would be able to conclude the discussions.

No Peace with Soviet Russia.

As regards Russia M. Clemenceau said that not only would they not make Peace with Soviet Russia but they refused to negotiate with it. M. Clemenceau scathingly denounced the Bolsheviks as the most abominable and most barbarous Government that ever existed. He declared that so long as Russia retained a state of anarchy there would not be assured peace in Europe.

Germany's Clandestine Efforts.

Germany was making clandestine efforts to colonise part of Russia and the Allies would have to maintain around Russia a wall of barbed wire.

Vote of Confidence.

The Chamber then passed a vote of confidence in Government by 456 votes to 71.

The Eastern Question.

London, December 24.

PARIS.—M. Clemenceau in a speech in the Chamber declared that the chief question before the London Conference was the Eastern question upon which a satisfactory understanding was reached.

Railway Disaster in France

Nine People Killed.

LONDON, December 23.

The Lille-Paris express was to-day run into by a goods train outside Douai. The last three carriages were completely destroyed. Nine people were killed and numbers injured.

America**CHINA EXCHANGE.**

Silver Shipment.

London, December 23.

NEW YORK.—Fifteen million silver dollars have been shipped to China since November 25th to stabilise the exchange.

Germany**The Supreme Councils.**

Disposal of German Colonies.

London, December 24.

PARIS.—M. Cambon presided at a meeting of the Supreme Council to-day when the suggestions prepared by the Commission which recently sat in London regarding mandates for the ex-German colonies were considered. The first two ceding East African territories partly to Britain and partly to Belgium were approved. These will be administered according to the type of Mandate B. Other projects concerning territories in the Pacific and Africa which will be administered according to the type of Mandatory C., with administration similar to the mandatory nation, were approved by three delegations, the Japanese only reserving their approbation. With reference to the British Mandate in the Pacific Islands, Baron Mitsui objected that if the Australian regime were applied to the Islands, Japanese immigration would be barred. Japan's position would thus be worse than before the war when by agreement with Germany she had full freedom of immigration to the various German possessions. Baron Mitsui added that such a state of things would be paradoxical after Japan's naval effort, which, especially at the outset of the war, assured the policing of the Pacific.

THE EX-KAISER.

Not to be Surrendered.

London, December 24.

THE HAGUE.—It is semi-officially denied that the Dutch Government has announced that it will not consent to surrender the ex-Kaiser.

Ireland**Irish Reform Bill.**

Discussion in Parliament

Ulster and Labour Criticism.

London, December 23.

The Premier's statement on the Irish proposals was well received by the House which was pleased with the

obvious sincerity and sympathetic tone of the speech. Many members like Sir Edward Carson and his Ulster friends were dubious regarding details and would like to see the scheme in the form of a printed Bill for close examination before committing themselves to its support. There were also signs of hostility on the part of a small minority of English Unionists. The general opinion, however, was that if unity can be maintained in the Cabinet during the discussions which will take place in the various stages of the Bill next session there will be no obstacles of a parliamentary character which cannot be easily overcome.

In the discussion following Mr. Lloyd George's statement, Sir David Maclean welcomed warmly the fact there had been throughout the speech an entire absence of proposals for the further coercion of Ireland, though the scheme did not go far enough. We had solved the difficulties of South Africa by a broad policy, and a similar open-handed policy might solve the Irish problems.

Sir Edward Carson said he was not going to pronounce an opinion on the proposals until he saw them in print. He was not even going to Ulster until two things had happened; firstly till he had seen the Bill in print, and secondly, until he was assured by the Prime Minister that he meant to go through with the Bill till the end. The admission of Ulster as a separate unit was, he admitted, a great advance towards a settlement, but he appealed to the Government to keep Ulster under the British Parliament, or leave over the question of separate Parliament for Ulster until the whole devolution question came up for consideration.

Mr. Arthur Henderson described the scheme as a half-hearted and an unsatisfactory compromise. He said the Government might have produced a scheme of Dominion Home Rule, leaving out the army and navy.

Col. Wedgwood declared that a plebiscite of the Irish people on the question whether they wished to secede from the British Empire ought to be taken and he suggested that President Wilson should see that the plebiscite was carried out in a proper manner.

Discouraging Press Comments.

The Irish press comments on Mr. Lloyd George's proposals is discouraging. The "Dublin Evening Telegraph," representing constitutional nationalism says that the scheme is a further contribution to disorder on the plea that Ulster must not be coerced.

The "Irish Times" (Unionist) says three quarters of the Irish people will reject the Bill, the principles of which are hateful equally to the Unionists and the Nationalists.

Press Opinion.

London, December 23.

Practically the entire London press except the "Morning Post" is unanimous in commending the Cabinet's new offer to Ireland. Even the "Star" remarks Mr. Lloyd George's Xmas box may prove to be the beginning of a new era.

The "Daily News" considers that the measure may be a substantial step forward to the realisation of Irish aims while the "Westminster Gazette" asserts that every good citizen is bound to applaud Government for its production.

The provincial press is equally enthusiastic, though some even friends, expect there will be no criticism on details.

The "Belfast News Letter" regards it as the least objectionable of any schemes hitherto put forward though both the "Freeman's Journal" and "Irish Times" and the are very hostile. The former calls it a bad joke and the latter asserts that the principles are hateful to both Unionists and Nationalists. It is quite possible that these judgments will be revised because everyone wants a settlement though all depends on whether there is a sufficiently strong minority in Ireland to work it. The Sinn Féiners are likely to oppose it since they are working for succession though all admit that the recent excesses carried out against the wishes of the better type of Sinn Féiners is due to the action of the Connollyites or Bolsheviks, who are gradually splitting with the former. Those who know Ireland assert that the South-west and Centre will be absolutely hostile to the scheme, in which case it is impossible to see how it can be worked, unless the Nationalists decide to throw their influence on the side of moderation, whereof there is no sign at present. Indeed the few Nationalist members purposely absented themselves from the House waiting to see how the cat of opinion would jump. The Labour Deputation which is going to Ireland after Xmas will probably use its influence on behalf of moderation, but no Englishman dare suggest self-determination for Ireland.—"Madras Times"

Press Criticism.

London, December 24.

The English Press unanimously supports the Irish proposals. Ireland's first verdict is unanimously unfavourable. The main criticism is directed against the financial arrangements, which one paper considers based on the principle of feeding a dog with its own tail. The geographical division is also criticised and is decried as surpassing the worst botchery of the Peace Conference.

The Irish Situation.

LONDON, December 20.

The Irish debate on Monday follows its expected course. The proposals for two Parliaments are unaffected by the anti-Viceroy crime, though it was decided to enforce law and order to the utmost. Mr. Lloyd George will make this clear. The outrage yesterday is by no means the last of its kind, since lawlessness is rampant. All the papers denounce the attack though the Liberals assert that the Government Policy inevitably leads thereto.—"Madras Times"